

ЗАРЕЄСТРОВАНО

рішенням Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку

від «01» жовтня 2013р. № 2084

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішенням Біржової ради ПАТ «Українська біржа»

Протокол №11 від «16» вересня 2013р.

Голова Комісії
Д.М. Тевелєв

Голова Біржової ради
І.О. Мазепа

ПРАВИЛА ТОРГІВЛІ В СЕКЦІЇ СТРОКОВОГО РИНКУ
Публічного акціонерного товариства «Українська біржа»

Київ, 2013

ЗМІСТ

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Загальні положення

Стаття 2. Загальні терміни та визначення

Розділ II. ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Стаття 3. Учасники біржових торгів на строковому ринку

Стаття 4. Уповноважені представники Учасників біржових торгів на строковому ринку

Стаття 5. Відповідальність

РОЗДІЛ III. ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Стаття 6. Торговельний день

Стаття 7. Зразкова форма Строкового контракту

Стаття 8. Заявки

Стаття 9. Види Заявок

Стаття 10. Зміст Заявки

Стаття 11. Подання Заявок

Стаття 12. Строк дії Заявок

Стаття 13. Порядок формування Реєстру Заявок

Стаття 14. Укладання Строкових контрактів на Торгах

Стаття 15. Порядок формування Реєстру контракту

Стаття 16. Визначення ціни укладених Строкових контрактів

Стаття 17. Порядок дій у випадках виникнення технічних збоїв в ЕТС

Стаття 18. Запобігання маніпулюванню цінами

Стаття 19. Дії Біржі при виникненні особливих обставин

Стаття 20. Розміри платежів за послуги Біржі та порядок їх стягнення

Стаття 21. Порядок вирішення спорів

Стаття 22. Додатковий функціонал Робочої станції

РОЗДІЛ IV. ПРАВИЛА ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРОКОВИМИ КОНТРАКТАМИ

Стаття 23. Клірингові реєстри

Стаття 24. Облік зобов'язань за Строковими контрактами

Стаття 25. Облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів

Стаття 26. Облік зобов'язань по поверненню коштів Страхового фонду

Стаття 27. Порядок проведення клірингових сесій

Стаття 28. Порядок виконання Опціонів

Стаття 29. Порядок виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів в Дату виконання

Стаття 30. Порядок виконання Ф'ючерсних контрактів з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, в Дату виконання

Стаття 31. Порядок включення зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами з поставкою з Датою виконання, що наступила, до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню

Стаття 32. Порядок оплати послуг за організацію торгівлі та сплати штрафів

Стаття 33. Звіти, що надаються Учасникам біржових торгів на строковому ринку

Стаття 34. Резервний фонд

Стаття 35. Страховий фонд

Стаття 36. Контроль за дотриманням Правил торгівлі в Секції строкового ринку

Стаття 37. Проведення заходів щодо фінансового моніторингу

Стаття 38. Порядок розкриття інформації про діяльність Біржі та її оприлюднення

Розділ І. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Стаття 1. Загальні положення

- 1.1. Правила торгівлі в Секції строкового ринку Публічного акціонерного товариства «Українська біржа» (далі – Правила торгівлі в Секції строкового ринку) розроблені відповідно до Податкового кодексу України, Законів України "Про цінні папери та фондовий ринок", "Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні", "Про депозитарну систему України", "Про акціонерні товариства", "Про банки і банківську діяльність", "Про захист інформації в автоматизованих системах", а також Положення про функціонування фондових бірж, затвердженого рішенням Національної комісії з цінних паперів і фондового ринку від 22.11.2012 р. № 1688 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 14.12.2012 р. за № 2082/22394, Положення про вимоги до стандартної (типової) форми деривативів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 19.04.1999 № 632, Положення про порядок реєстрації змін до правил фондової біржі щодо запровадження в обіг на фондовій біржі деривативів, затвердженого рішенням Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку від 04.08.2009 № 884 та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 31.08.2009 за № 818/16834, нормативними документами Національної/Державної комісії з цінних паперів і фондового ринку (далі - Комісія), що регламентують діяльність фондових бірж, а також Статутом ПАТ «Українська біржа».
- 1.2. Правила торгівлі в Секції строкового ринку є частиною Правил Публічного акціонерного товариства «Українська біржа» (надалі – Правила Біржі). Питання, які не врегульовані цими Правилами торгівлі в Секції строкового ринку, регулюються Правилами Біржі.
- 1.3. Правила торгівлі в Секції строкового ринку встановлюють:
- особливості організації і проведення біржових торгів з метою укладання строкових контрактів,
  - правила реєстрації строкових контрактів,
  - порядок клірингу та розрахунків за строковим контрактам, що проводиться Біржею,
  - заходи по обмеженню маніпулювання цінами,
  - розклад надання послуг Біржею в Секції строкового ринку Біржі,
  - порядок розгляду спорів, пов'язаних з укладанням і виконання строкових контрактів.
- 1.4. Правила торгівлі в Секції строкового ринку, а також зміни і доповнення, до них затверджуються Біржовою радою ПАТ "Українська біржа" і набувають чинності після їх реєстрації в Комісії.
- 1.5. Вимоги Правил торгівлі в Секції строкового ринку обов'язкові для виконання членами Біржі-Учасниками біржових торгів на строковому ринку.
- 1.6. Всі додатки до Правил торгівлі в Секції строкового ринку є їх невід'ємною частиною.

Стаття 2. Загальні терміни та визначення

В Правилах торгівлі в Секції строкового ринку застосовуються наступні терміни та визначення:

Адміністратор ЕТС - штатний працівник Біржі, уповноважений на виконання адміністративних функцій в ЕТС.

Біржа - Публічне акціонерне товариство «Українська біржа», яке здійснює організацію торгівлі на строковому ринку, включаючи здійснення клірингу та розрахунків щодо фінансових інструментів (крім цінних паперів), які укладаються на ній. Для забезпечення режиму повної анонімності в процесі Торгів і розрахунків, та для зниження ризиків невиконання Строкових контрактів Біржа стає покупцем відносно кожного продавця та продавцем відносно кожного покупця за кожним Строковим контрактом, що укладається на Торгах.

Верхній/нижній ліміт коливань цін - встановлені для строкового контракту обмеження на ціну, що указується в поданих Заявках.

Вид опціону – Опціон на купівлю (Call-опціон) або Опціон на продаж (Put-опціон).

Внесок до Страхового фонду - кошти, внесені Учасником біржових торгів на строковому ринку до Страхового фонду відповідно до Положення про страховий і резервний фонди (додаток № 7).

Група об'єднаних розділів - група розділів клірингових реєстрів Учасника біржових торгів на строковому ринку, об'єднаних в обліку Біржі.

Дата виконання - дата, в яку мають бути виконані зобов'язання за Строковим контрактом.

Електронна торговельна система (ЕТС) - сукупність організаційних, технологічних та технічних засобів, що використовуються Біржею для забезпечення укладання та виконання Строкових контрактів.

Заявка - сукупність ofert на укладання Строкових контрактів з Біржею відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку. Кожна оферта, що входить до складу Заявки, є офертою на укладання одного Строкового контракту.

Зразкова форма Строкового контракту - документ Біржі, що містить типові умови Строкового контракту і зобов'язання сторін Строкового контракту.

Категорія опціону - Американський опціон (Опціон, за яким здійснення права Утримувача можливе в будь-який Торгівельний день протягом строку дії даного Опціону) або Європейський опціон (Опціон, по якому здійснення права Утримувача можливе тільки в останній день строку дії даного Опціону).

Клас опціонів - сукупність Опціонів одного виду, умови яких визначаються однією Зразковою формою Опціонів.

Клієнт - особа, за дорученням і за рахунок якого Учасником біржових торгів на строковому ринку укладаються Строкові контракти на Торгах.

Клірингова сесія - частина Торговельного дня (період часу), під час якої Біржа проводить визначення взаємних зобов'язань з урахуванням їх заліку (збір, звірку, корегування інформації по Строкових контрактах), і розрахунки за ними.

Код (позначення) Строкового контракту – встановлене рішенням Біржі умовне позначення, з вказівкою якого в ЕТС подаються Заявки, спрямовані на укладання певного Строкового контракту і з використанням якого Біржею розкривається інформація про укладені на Торгах Строкові контракти.

Опціон на купівлю (Call-опціон) - фінансовий інструмент (контракт), відповідно до якого одна сторона (продавець Опціону) продає іншій стороні (покупцеві Опціону) право купити базовий актив Опціону (придбати зобов'язання покупця за Ф'ючерсним контрактом що є базовим активом Опціону) за обумовленою ціною в майбутньому на умовах, узгоджених Зразковою формою Опціону. Продавець Опціону бере на себе зобов'язання, а покупець набуває права. Зразкова форма опціону може передбачати для сторін опціону додаткові зобов'язання по періодичній або одноразовій сплаті грошових сум залежно від зміни цін на базовий актив.

Опціон на продаж (Put-опціон) - фінансовий інструмент (контракт), відповідно до якого одна сторона (продавець Опціону) продає іншій стороні (покупцеві Опціону) право продати базовий актив Опціону (отримати зобов'язання продавця за Ф'ючерсним контрактом, що є базовим активом Опціону) за обумовленою ціною в майбутньому на умовах, визначених Зразковою формою Опціону. Продавець Опціону бере на себе зобов'язання, а покупець набуває права. Зразкова форма опціону може передбачати для сторін опціону додаткові зобов'язання по періодичній або одноразовій сплаті грошових сум залежно від зміни цін на базовий актив.

Опціон - Опціон на купівлю або Опціон на продаж.

Підписчик - Продавець Опціону.

Положення – Положення про систему заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за строковими контрактами укладеними на Біржі (додаток № 6).

Премія – ціна Опціону, що є винагородою, яку сплачує покупець Опціону продавцеві Опціону.

Робоча станція - сукупність програмних та апаратних засобів, яка забезпечує віддалений доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до ЕТС, що дозволяє Уповноваженому представникові Учасника біржових торгів на строковому ринку подавати, змінювати або видаляти Заявки, укладати контракти, отримувати інформацію, яку розкриває Біржа, і здійснювати інші дії, необхідні для участі в Торгах, у відповідності до Правил торгівлі в Секції строкового ринку і інших документів Біржі

Резервний фонд - фонд, який Біржа формує за рахунок власних коштів відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Сайт Біржі - сайт в мережі Інтернет за адресою www.ux.ua.

Серія опціонів – сукупність Опціонів відповідного класу з однаковими Цінами виконання і Строками дії.

Страховий фонд - фонд, який формується за рахунок внесків Учасників біржових торгів на строковому ринку, відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Строк дії Опціону – період часу, протягом якого Утримувач має право вимагати виконання зобов'язань відповідно до своїх прав по Опціону.

Строковий контракт - Ф'ючерсний контракт або Опціон.

Торговельний день - визначений Біржею робочий день, протягом якого здійснюються Біржові торги.

Торгівельна сесія - визначений Біржею період часу Торговельного дня, протягом якого на Біржі здійснюється укладання Строкових контрактів.

Уповноважений представник Учасника біржових торгів на строковому ринку - фізична особа, яка від імені Учасника біржових торгів на строковому ринку подає Заявки та укладає Строкові контракти.

Утримувач - покупець Опціону.

Учасник біржових торгів на строковому ринку – член Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інша особа чи державний орган, який відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку отримав право подавати Заявки і укладати Строкові контракти.

Ф'ючерсний контракт – фінансовий інструмент (контракт), покупець (або продавець) якого бере на себе зобов'язання після закінчення певного строку купити (або продати) базовий актив відповідно до стандартних умов, встановлених Зразковою формою Ф'ючерсного контракту.

Ціна виконання Опціону (страйк) – встановлена при укладанні Опціону ціна, за якою Утримувач Опціону має право купити або продати базовий актив Опціону (отримати зобов'язання покупця або продавця за Ф'ючерсним контрактом, що є базовим активом Опціону).

Шлюз - вид Робочої станції, який надає Учаснику біржових торгів на строковому ринку інтерфейс прикладного програмування.

Інші терміни, що вживаються в Правилах торгівлі в Секції строкового ринку, використовуються відповідно до законодавства України, Правил Біржі, Зразкових форм Строкових контрактів.

Розділ II ПОРЯДОК ДОПУСКУ ДО БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Стаття 3. Учасники біржових торгів на строковому ринку

- 3.1. До Біржових торгів допускаються виключно Учасники біржових торгів на строковому ринку.
- 3.2. Статус Учасника біржових торгів на строковому ринку може отримати член Біржі, а також у випадках, передбачених законодавством України, інша особа або державний орган, інформація про яких внесена до переліку учасників біржових торгів відповідно до Правил Біржі.
- 3.3. Умови і порядок отримання статусу члена Біржі, права та обов'язки членів Біржі, порядок тимчасового зупинення і припинення членства на Біржі, порядок ведення Біржею переліків учасників торгів та їх уповноважених представників визначаються Правилами Біржі.
- 3.4. Для отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку членові Біржі необхідно:
  - а) надати заяву за формою А01, згідно додатка № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку;
  - б) оплатити отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку в розмірі, встановленому Біржею;
  - в) надати два примірника підписаного зі свого боку договору на проведення операцій на строковому ринку (типова форма приведена в додатку № 2 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку);
  - г) внести Внесок до Страхового фонду в порядку і розмірі, встановленим Положенням;
  - д) мати технічну можливість брати участь в Торгах.

- 3.5. При наданні члену Біржі статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку Біржа встановлює йому код Учасника біржових торгів на строковому ринку і відкриває розділи клірингових реєстрів, вказаних в статті 23 Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
  - 3.5.1. Інформація про надання членові Біржі статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку і про встановлений йому код доводиться до відома члена Біржі.
- 3.6. Анулювання статусу Учасників біржових торгів на строковому ринку здійснюється за рішенням Правління Біржі.
- 3.7. Якщо на момент прийняття Біржею рішення про анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку у Учасника біржових торгів на строковому ринку існують невиконані (неприпинені) зобов'язання за Строковими контрактами, Біржа припиняє доступ даного Учасника біржових торгів на строковому ринку до Торгів в Секції строкового ринку та застосовує до Учасника біржових торгів на строковому ринку процедури примусового закриття позицій в порядку, встановленому Положенням.
- 3.8. Анулювання статусу Учасників біржових торгів на строковому ринку здійснюється Біржею після закриття всіх розділів клірингових реєстрів, відкритих Біржею для обліку взаємних зобов'язань, що виникають між цим Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею.
- 3.9. Доступ Учасників біржових торгів на строковому ринку в ЕТС здійснюється Біржею за умови підписання договору про інформаційно-технічне забезпечення відповідно до порядку, визначеного Правилами Біржі.
- 3.10. При проведенні Біржових торгів Біржа забезпечує в режимі спостерігача доступ до ЕТС державному представнику Комісії.
- 3.11. Учасник біржових торгів на строковому ринку має право укладати Строкові контракти:
  - а) від свого імені і за свій рахунок;
  - б) від свого імені і за рахунок Клієнта.
- 3.12. У випадках, встановлених Правилами Біржі та Правилами торгівлі в Секції строкового ринку, Біржа припиняє або поновлює доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до Біржових торгів.

Стаття 4. Уповноважені представники Учасників біржових торгів на строковому ринку

- 4.1. Учасник біржових торгів на строковому ринку бере участь в Торгах через своїх Уповноважених представників, зареєстрованих в Переліку Уповноважених представників Учасників торгів, і несе відповідальність за їх дії.
- 4.2. Порядок ведення переліку Уповноважених представників Учасників біржових торгів на строковому ринку встановлюються Правилами Біржі.

- 4.3. Учасник біржових торгів на строковому ринку зобов'язаний негайно повідомити Біржу про припинення повноважень Уповноваженого представника Учасника біржових торгів на строковому ринку і несе ризик несприятливих наслідків порушення цього обов'язку.

Стаття 5. Відповідальність

- 5.1. Учасник біржових торгів на строковому ринку несе відповідальність перед Біржею, та своїми Клієнтами за дії своїх Уповноважених представників, що здійснюються в ЕТС.
- 5.2. Біржа контролює діяльність Учасників біржових торгів на строковому ринку, пов'язану з їх участю в Торгах, дотримання ними внутрішніх документів Біржі і законодавства України.
- 5.3. Заходи дисциплінарної дії до Учасників біржових торгів на строковому ринку у випадках порушення ними документів Біржі і вимог законодавства України визначаються Дисциплінарним кодексом Біржі.

РОЗДІЛ III ПОРЯДОК ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ БІРЖОВИХ ТОРГІВ

Стаття 6. Торговельний день

- 6.1. Торговельні дні встановлюються Біржовою Радою з урахуванням вимог чинного законодавства.
- 6.2. Початок торговельного дня – 10:30, закінчення торговельного дня – 17:30, якщо інше не визначено Біржовою Радою.
- 6.3. Протягом Торговельного дня може відбуватися декілька Торговельних сесій. Момент початку і закінчення Торговельних сесій в межах одного Торговельного дня визначаються Головою Правління Біржі або уповноваженою ним особою.
- 6.4. Біржова рада за погодженням з державним представником на Біржі має право змінювати час початку та/або закінчення Торговельного дня з урахуванням вимог законодавства України. Інформація про рішення, які прийняті Біржовою радою відповідно з цим пунктом, доводяться до відома Учасників торгів на строковому ринку не пізніше ніж за 3 (три) робочих дні до дати набуття ними чинності. Повідомлення здійснюється за допомогою ЕТС, а також шляхом розміщення відповідної інформації на веб-сайті Біржі.
- 6.5. У Секції строкового ринку Торги проводяться в наступному порядку:
  - 6.5.1. Торговельна сесія. Протягом Торговельної сесії Учасники біржових торгів на строковому ринку мають право подавати Заявки, передбачені статтею 9 Правил торгівлі в Секції строкового ринку. Виконання Заявок здійснюється на принципах безперервного подвійного аукціону зустрічних Заявок.
  - 6.5.2. Якщо Положенням передбачено проведення процедури розрахунку ринкових ризиків і визначення зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі двічі в

день, то Біржа проводить в ході Торговельної сесії денну клірингову сесію. На час її проведення Біржа призупиняє Торги. Час початку та закінчення періоду призупинення Торгів в цілях проведення денної клірингової сесії визначається рішенням Правління Біржі.

- 6.5.3. У випадку, якщо відповідно до Положення в ході Торговельної сесії виникає необхідність зміни Верхнього і Нижнього лімітів коливань цін Строкового контракту, Біржа призупиняє можливість укладання такого Строкового контракту на Торгах для зміни вказаних лімітів.

Стаття 7. Зразкова форма Строкового контракту

- 7.1. На Торгах можуть укладатись Ф'ючерсні контракти та Опціони.
- 7.2. Біржа затверджує Зразкову форму Строкового контракту, яка є частиною Правил торгівлі в Секції строкового ринку ПАТ «Українська біржа», та реєструє її в Комісії.
- 7.3. Зразкова форма Строкового контракту вводиться в дію після реєстрації її в Комісії з дати, встановленої рішенням Біржі.
- 7.4. Інформація про введення в дію Зразкової форми Строкового контракту доводиться Біржею до відома Учасників біржових торгів на строковому ринку, шляхом публікації на Сайті Біржі не раніше ніж за 1 (один) Торговельний день до введення її в дію.
- 7.5. На умовах введеної в дію Зразкової форми Ф'ючерсних контрактів можуть укладатись Ф'ючерсні контракти з різними Датами виконання.
- 7.6. На умовах введеної в дію Зразкової форми Опціонів можуть укладатись Опціони з різним Видом опціонів і Серією опціонів.
- 7.7. Біржа має право за узгодженням з Комісією внести зміни і доповнення в Зразкову форму Строкового контракту.
- 7.7.1. Наслідки внесення змін і доповнень в Зразкову форму Строкового контракту встановлюються цією Зразковою формою Строкового контракту.
- 7.7.2. Порядок повідомлення Учасників біржових торгів на строковому ринку про внесення змін і доповнень до Зразкової форми Строкового контракту встановлюються такою Зразковою формою Строкового контракту.
- 7.8. Можливість укладання Строкового контракту на умовах введеної в дію Зразкової форми Строкового контракту встановлюється рішенням Біржі.
- 7.8.1. Рішення Біржі про можливість укладання Ф'ючерсних контрактів повинно містити:
- Посилання на Зразкову форму Ф'ючерсного контракту;
  - Дату виконання Ф'ючерсного контракту;
  - Код (позначення) Ф'ючерсного контракту;
  - короткий Код (позначення) Ф'ючерсного контракту;

- дату першого і останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений Ф'ючерсний контракт з даною Датою виконання;
- мінімальна можлива зміна ціни при подачі Заявки на укладання Ф'ючерсного контракту в ході Торгів (мінімальний крок ціни).

7.8.2. Рішення Біржі про можливість укладання Опціонів повинно містити:

- Посилання на Зразкову форму Опціону;
- Вид опціону;
- дату закінчення Строку дії;
- Ціну виконання опціону (страйк);
- Код (позначення) Опціону;
- короткий Код (позначення) Опціону;
- Код (позначення) Ф'ючерсного контракту, який є базовим активом Опціону (вказується лише для Опціонів, базовим активом яких є Ф'ючерсний контракт);
- дату першого і останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений Опціон з даним Видом опціонів і Серією опціонів.
- мінімальна можлива зміна ціни при подачі Заявки на укладання Опціону в ході Торгів (мінімальний крок ціни).

7.9. Рішенням Біржі про можливість укладання Строкового контракту може встановлюватись особливості порядку виконання Строкових контрактів згідно статті 19 цих Правил.

Стаття 8. Заявки

8.1. Строкові контракти на Торгах укладаються на підставі Заявок.

8.2. Дві Заявки на укладання Строкового контракту вважаються зустрічними, а одна з них зустрічною по відношенню до іншої згідно Правил торгівлі в Секції строкового ринку, якщо одночасно виконуються наступні умови:

- одна із Заявок є Заявкою на купівлю, а інша - Заявкою на продаж;
- вказані Заявки відносяться до одного і тогож виду (адресні / безадресні);
- вказані Заявки містять однаковий Код (позначення) Строкового контракту;
- ціна в Заявці на купівлю перевищує або дорівнює ціні в Заявці на продаж.

8.2.1. Для адресних Заявок додатковою умовою визнання їх зустрічними є збіг для кожної Заявки з пари Заявок Учасника біржових торгів на строковому ринку, що подав цю Заявку, з Учасником біржових торгів на строковому ринку, якому адресована інша Заявка.

Стаття 9. Види Заявок

9.1. Адресні і безадресні Заявки. Заявки, адресовані (інформація про які розкривається) всім Учасникам біржових торгів на строковому ринку, визнаються безадресними. Усі інші Заявки визнаються адресними.

Інформація про подану адресну Заявку доводиться лише до Учасника біржових торгів на строковому ринку, якому адресована Заявка.

Стаття 10. Зміст Заявки

- 10.1. Заявка повинна містити наступні реквізити:
- a) код розділу реєстра обліку позицій, що містить код Учасника біржових торгів на строковому ринку, що подав Заявку;
  - b) вид Заявки (адресна / безадресна);
  - c) код Учасника біржових торгів на строковому ринку, якому адресована Заявка (вказується, якщо Заявка є адресною);
  - d) напрямок Заявки (Заявка на купівлю або Заявка на продаж);
  - e) Код (позначення) Строкового контракту;
  - f) ціну;
  - g) кількість Строкових контрактів, які можуть бути укладені на підставі Заявки (кількість оферт на укладання Строкових контрактів).
- 10.2. Заявка може також містити дату закінчення строку дії Заявки (строку, встановленого для акцепту оферт, складових Заявки).
- 10.3. Невиконана Заявка може бути відкликана Учасником біржових торгів на строковому ринку в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку.
- 10.4. Ціна, вказана в Заявці, є пропозицією укласти Строкові контракти за ціною, вказаною в Заявці, або за вигіднішою ціною, яка визначається відповідно до статті 16 Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Стаття 11. Подання Заявок

- 11.1. Учасники біржових торгів на строковому ринку подають Заявки з використанням Робочої станції (Шлюзу) шляхом заповнення Уповноваженим представником Учасника біржових торгів на строковому ринку форми (реквізитів) Заявки і відправки її в ЕТС.
- 11.2. Біржа негайно реєструє подану Учасником біржових торгів на строковому ринку Заявку в Реєстрі Заявок, за винятком наступних випадків:
- a) припинений доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до Торгів в Секції строкового ринку;
  - b) Заявка подана з порушенням вимог до змісту Заявки, встановлених Правилами торгівлі в Секції строкового ринку;
  - c) Заявка є зустрічною по відношенню до раніше поданої Заявки, поданої з вказівкою такого ж коду розділу реєстра обліку позицій;
  - d) Ціна, вказана в Заявці, поданий з метою укладання Строкового контракту, вища за Верхній ліміт коливань цін або нижча за Нижній ліміт коливань цін, встановлених для даного Строкового контракту;
  - e) Заявка подана в період призупинення Торгів;

- f) не дотримується визначена Положенням умова забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами, які враховуватимуться на розділі реєстру обліку позицій, код якого вказаний в Заявці, після укладання Строкових контрактів на підставі даної Заявки і раніше поданих Заявок. Перевірка дотримання вказаної умови здійснюється для Групи об'єднаних розділів грошового реєстра, код якої визначається кодом розділу реєстра обліку позицій, вказаним в Заявці, і для Учасника біржових торгів на строковому ринку в цілому.
- 11.3. Заявка вважається поданою з моменту її реєстрації в Реєстрі Заявок.
- 11.4. Зареєстрована Біржею Заявка Учасника біржових торгів на строковому ринку є згодою цього Учасника біржових торгів на строковому ринку укласти і виконати Строкові контракти відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
- 11.5. Вилучення Заявки (вилучення оферт, складових Заявки) здійснюється Учасником біржових торгів на строковому ринку з використанням Робочої станції (Шлюзу) шляхом заповнення відповідної Заявки і відправки її в ЕТС.
- 11.6. В разі призупинення Торгів Учасники біржових торгів на строковому ринку мають можливість вилучати раніше подані Заявки.

Стаття 12. Строк дії Заявок

- 12.1. Заявка, що не містить дату закінчення строку дії Заявки, діє до її повного (або часткового) виконання, або до її вилучення, або до закінчення Торговельної сесії поточного Торговельного дня.
- 12.2. Заявка, що містить дату закінчення строку дії Заявки, що припадає на день до дати Торговельного дня, що є останнім днем укладання вказаного в Заявці Строкового контракту, діє до її повного (або часткового) виконання, або до її вилучення, або до закінчення Торговельної сесії, що проводиться у вказану дату.
- 12.3. Заявка, що містить дату закінчення строку дії Заявки, що припадає на дату Торговельного дня, що є останнім днем укладання вказаного в Заявці Строкового контракту, або на дату після такого Торговельного дня, діє до її повного (або часткового) виконання, або до її вилучення, або до закінчення Торговельної сесії в дату, що є останнім днем укладання даного Строкового контракту.
- 12.4. Заявка перестає діяти, якщо призупинений доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до Торгів в Секції строкового ринку.
- 12.5. Заявка, подана з метою укладання Строкового контракту, перестає діяти в разі, якщо після закінчення клірингової сесії ціна, вказана в Заявці на купівлю, вища за Верхній ліміт коливань цін, встановлений для такого Строкового контракту або ціна, вказана в Заявці на продаж, нижча за Нижній ліміт коливань цін, встановлених для такого Строкового контракту.
- 12.6. Заявка перестає діяти, якщо після закінчення клірингової сесії не дотримується визначена Положенням умова забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами, які враховуватимуться на розділі реєстра обліку позицій, код

якого вказаний в Заявці, після укладання Строкових контрактів на підставі даної Заявки і раніше поданих Заявок.

Перевірка дотримання вказаної умови здійснюється для Групи об'єднаних розділів грошового реєстра, код якої визначається кодом розділу реєстра обліку позицій, вказаних в Заявці, і для Учасника біржових торгів на строковому ринку в цілому.

Стаття 13. Порядок формування Реєстру Заявок

13.1. Біржа формує і веде Реєстр Заявок.

13.2. Реєстр Заявок містить:

- a) ідентифікаційний номер Заявки;
- b) відомості, що містяться в поданій Заявці, перераховані в пункті 10.1 Правил торгівлі в Секції строкового ринку;
- c) дату і час реєстрації Заявки;
- d) дату закінчення строку дії Заявки (в разі, якщо вона вказана в Заявці);
- e) дату і час виконання (повного або часткового), вилучення або призупинення дії Заявки;
- f) результат подання Заявки (виконана повністю, виконана частково, вилучена, закінчився строк дії, перестала діяти).

13.3. У випадку, якщо Заявка виконана частково, її невиконана частина залишається в Реєстрі Заявок з тим самим ідентифікаційним номером Заявки, ціною, датою і часом реєстрації Заявки.

Стаття 14. Укладання Строкових контрактів на Торгах

14.1. Подання Учасником біржових торгів на строковому ринку заявки означає, що Учасник торгів подав, а Біржа отримала оферту на укладення контракту відповідно до цих Правил.

14.2. В момент подання зустрічної Заявки по відношенню до поданої Заявки, Біржа зобов'язана прийняти (акцептувати) оферти, зроблені шляхом подання вказаних Заявок.

14.3. Біржа акцептує оферти, які зробили Учасники біржових торгів на строковому ринку, шляхом направлення їм відповідного повідомлення (акцептів) з вказівкою кількості оферт, що акцептуються та ціною укладених Строкових контрактів. Вказані повідомлення не є заявками. При цьому кількість оферт (укладених Строкових контрактів), що акцептуються, вказана в повідомленнях, що направляються Біржею Учасникам біржових торгів на строковому ринку, що подали зустрічні Заявки, дорівнює меншій кількості Строкових контрактів з вказаних в таких Заявках. Ціна Строкових контрактів, укладених на підставі зустрічних Заявок, визначається в порядку, встановленому статтею 16 Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

14.4. Повідомлення Біржі про акцептування оферт, зроблених Учасниками біржових торгів на строковому ринку, направляються Учасникам біржових торгів на

строковому ринку через Робочу станцію ЕТС Біржі. Момент надходження такого повідомлення вважається моментом укладання контракту Біржі з ними.

- 14.5. В ході проведення процедури примусового закриття позицій Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа має право прийняти (акцептувати) усі або частину ofert, зроблених за допомогою подання Заявки, відносно якої відсутня зустрічна Заявка. При цьому Строкові контракти укладаються за ціною, вказаною в Заявці, кількість укладених Строкових контрактів дорівнює кількості ofert, що акцептуються.

Порядок проведення процедури примусового закриття позицій визначений Положенням.

- 14.6. Біржа укладає Строкові контракти з Учасниками біржових торгів на строковому ринку виключно для цілей:

- забезпечення режиму повної анонімності в процесі Торгів і розрахунків за Строковими контрактами, укладеними на Торгах;
- зниження ризиків невиконання Строкових контрактів, укладених на Торгах.

- 14.7. Усі Строкові контракти, укладені, на Торгах вважаються укладеними в м. Києві.

Стаття 15. Порядок формування Реєстру контрактів

- 15.1. Біржа реєструє Строкові контракти, укладені на Торгах, в Реєстрі контрактів.

- 15.2. Реєстрація Строкових контрактів здійснюється Біржею по мірі їх укладання.

- 15.3. Реєстр контрактів містить:

- a) ідентифікаційний номер запису Реєстру контракту;
- b) ідентифікаційний номер Заявки, на підставі якої укладені Строкові контракти;
- c) дату та час реєстрації Строкових контрактів;
- d) код розділу реєстру обліку позицій, що містить код Учасника біржових торгів на строковому ринку, що уклав Строкові контракти;
- e) Код (позначення) Строкового контракту;
- f) Інформацію про те, що Строкові контракти укладені на підставі адресної або безадресної Заявки;
- g) ціну укладених Строкових контрактів;
- h) кількість укладених Строкових контрактів.

- 15.4. Біржа має право включати в Реєстр контрактів інші відомості, окрім передбачених пунктом 15.3 цієї статті.

Стаття 16. Визначення ціни укладених Строкових контрактів

- 16.1. При укладанні Строкових контрактів на підставі зустрічних Заявок, Строкові контракти укладають за ціною, вказаною в раніше поданій Заявці.

- 16.2. За наявності в Реєстрі Заявок декількох поданих Заявок, зустрічних по відношенню до нової Заявки, Строкові контракти укладаються на підставі Заявки (Заявок), що містять найбільш вигідну для нової Заявки ціну.
- 16.2.1. Найбільш вигідною ціною для нової Заявки на продаж є найбільша з цін в раніше поданих Заявках на купівлю.
- 16.2.2. Найбільш вигідною ціною для нової Заявки на купівлю є найменша з цін в раніше поданих Заявках на продаж.
- 16.3. Якщо зустрічні по відношенню до новоподаної Заявки містять однакові ціни, вони виконуються в порядку їх реєстрації в Реєстрі Заявок.

Стаття 17. Порядок дій у випадках виникнення технічних збоїв в ЕТС

- 17.1. Біржа, діючи розумно і передбачливо, приймає заходи, необхідні для профілактики і недопущення виникнення технічних збоїв в ЕТС.
- 17.2. В разі виявлення Біржею обставин, що з'явилися в результаті технічного збою і що роблять неможливим продовження надання послуг, пов'язаних з організацією торгівлі, Біржа фіксує факт і час технічного збою в Журналі технічних збоїв, припиняє Торги і негайно приймає заходи, направлені на:
- виявлення і усунення причин, що викликали технічний збій;
  - усунення технічних наслідків збоїв;
  - забезпечення збереження інформації, що знаходиться в ЕТС, і відновлення інформації, втраченої в результаті технічного збою.
- 17.3. В разі технічного збою, що робить неможливим роботу окремого Уповноваженого представника Учасника біржових торгів на строковому ринку, причини збою усуваються силами і засобами Учасника біржових торгів на строковому ринку, якщо збої виникли по незалежних від Біржі причинах, в інших випадках – силами і засобами Біржі.
- 17.4. При неможливості оперативного усунення збоїв Уповноважений представник Учасника біржових торгів на строковому ринку за допомогою телефонного зв'язку може надати Біржі заяву на вилучення поданих ним Заявок. Не пізніше ніж на наступний день, після дня надання заявки по телефону, вказана заява спрямовується на Біржу в письмовій або електронній формі. Оператор ЕТС протягом 5 (п'яти) хвилин після отримання заяви по телефону здійснює вилучення Заявок, поданих цим Уповноваженим представником Учасника біржових торгів на строковому ринку, з ЕТС.
- 17.5. При виявленні збоїв в ЕТС Оператор ЕТС має право прийняти рішення про призупинення Торгів, про що Уповноважені представники Учасників біржових торгів на строковому ринку сповіщаються з використанням ЕТС або іншого доступного способу. Після відновлення працездатності ЕТС Торги поновлюються.
- 17.6. Якщо протягом 20 (двадцяти) хвилин відновити працездатність ЕТС не представляється можливим, Оператор ЕТС має право прийняти рішення про дострокове припинення Торгів. Дане рішення доводиться до відому всіх Учасників

біржових торгів на строковому ринку з використанням ЕТС або іншого доступного способу.

17.7. Незважаючи на наявність технічного збою, Біржа не несе відповідальності перед Учасником біржових торгів на строковому ринку і його Клієнтами за упущену вигоду і інші витрати Учасника біржових торгів на строковому ринку і його Клієнтів.

Стаття 18. Запобігання маніпулюванню цінами

18.1. Учасник біржових торгів на строковому ринку не має права маніпулювати цінами, що складаються на Торгах.

18.2. Біржа приймає заходи по обмеженню маніпулювання цінами на Біржі в цілях:

- попередження і запобігання різкому денному підвищенню або пониженню рівня цін;
- попередження і запобігання штучному завищенню або заниженню цін, змови або поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни.

18.3. З метою запобігання штучному завищенню або заниженню цін, змови або поширення неправдивих чуток, які можуть впливати на ціни Біржа здійснює наступні заходи:

- здійснює контроль за поданими Заявками і Строковими контрактами, що укладаються на Торгах;
- здійснює аналіз поданих Заявок і укладених Строкових контрактів за підсумками Торгів в цілях визначення фактів можливого штучного завищення або заниження цін, змови з метою штучного завищення або заниження цін;
- проводить перевірки фактів можливого штучного завищення або заниження цін, можливої змови з метою штучного завищення або заниження цін, можливого поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни Строкових контрактів, що укладаються на Торгах;
- припиняє або зупиняє Торги у випадках, встановлених законодавством України і Правилами торгівлі в Секції строкового ринку;
- проводить дисциплінарні розслідування і застосовує до Учасників біржових торгів на строковому ринку дисциплінарні заходи, передбачені Дисциплінарним кодексом Біржі.

18.4. При проведенні перевірок фактів можливого штучного завищення або заниження цін, можливої змови з метою штучного завищення або заниження цін, можливого поширення неправдивих чуток з метою дії на ціни Строкових контрактів, що укладаються на Торгах, Біржа має право вимагати від Учасників біржових торгів на строковому ринку надати інформацію і документи, які прямо або опосередковано стосуються відповідних Заявок або укладених Строкових контрактів, зокрема:

- пояснення Уповноважених представників Учасників біржових торгів на строковому ринку у зв'язку з поданням відповідних Заявок і укладанням відповідних Строкових контрактів;
- копії доручень Клієнта, на підставі яких були подані відповідні Заявки і укладені Строкові контракти (якщо відповідні Заявки були подані за дорученням Клієнта);

- копію договору з Клієнтом, на підставі якого подані відповідні доручення (якщо відповідні Заявки були подані за дорученням Клієнта);
- пояснення Клієнта у зв'язку з подачею доручень на укладання відповідних Строкових контрактів (якщо відповідні Заявки були подані за дорученням Клієнта);
- завірені в установленому порядку копії документів, підтверджуючих повноваження посадових осіб Учасника біржових торгів на строковому ринку на підпис від його імені запитуваних документів, а також документи, підтверджуючі зразки підписів таких посадових осіб.

Стаття 19. Дії Біржі при виникненні особливих обставин

- 19.1. Можливість укладання Строкових контрактів на Торгах припиняється / зупиняється у випадках, передбачених нормативними актами Комісії і Правилами торгівлі в Секції строкового ринку.
- 19.2. При виникненні обставин непереборної сили, а також обставин, які призводять до суттєвої зміни умов, що впливають на можливість укладання і виконання певних Строкових контрактів, Біржа має право прийняти рішення про:
- про зупинення можливості укладання на Торгах цих Строкових контрактів на строк не більше 3 (трьох) Торговельних днів;
  - про зміну умов цих Строкових контрактів, перерахованих в пункті 19.3.
- 19.3. Біржа має право змінити наступні умови Строкових контрактів:
- дату останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений Строковий контракт;
  - Дату виконання Ф'ючерсного контракту;
  - дату закінчення Строку дії Опціону;
  - встановити Ціну виконання Ф'ючерсного контракту в порядку, відмінному від порядку, який встановлений Зразковою формою Ф'ючерсного контракту.
- 19.3.1. Наслідки внесення змін в умови Строкових контрактів встановлюються Зразковою формою Строкового контракту.
- 19.4. Біржа не пізніше ніж за 3 (три) робочі дні з моменту зупинення можливості укладання на Торгах Строкових контрактів проводить перевірку наявності обставин вказаних в пункті 19.2 цієї статті, достовірність джерел інформації, підтверджуючих дію цих обставин, і приймає рішення:
- про зупинення можливості укладання на Торгах даних Строкових контрактів на триваліший строк;
  - про поновлення або про припинення можливості укладання на Торгах вказаних Строкових контрактів;
  - про зміну умов цих Строкових контрактів, перерахованих в пункті 19.3.
- 19.5. Інформація про рішення, прийняті Біржею відповідно до пунктів 19.2 і 19.4 цієї статті, спрямовується до Комісії та доводиться до відома Учасників біржових торгів на строковому ринку шляхом публікації на Сайті Біржі не менш, ніж за 1 (один) Торговельний день до набрання чинності вказаних рішень.

Стаття 20. Розміри платежів за послуги Біржі та порядок їх стягнення

- 20.1. Розмір біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів встановлюється Тарифами, які затверджує Правління Біржі.
- 20.2. Порядок сплати біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів визначений статтею 32 Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Стаття 21. Порядок вирішення спорів

- 21.1. Спори, пов'язані з укладанням і виконанням Строкових контрактів, підлягають розгляду в Арбітражній комісії Біржі.
- 21.2. Порядок діяльності Арбітражної комісії Біржі визначається Арбітражним кодексом Біржі.

Стаття 22. Додатковий функціонал Робочої станції

- 22.1. З використанням Робочої станції Учасники біржових торгів на строковому ринку можуть подавати Заяви на повернення грошових коштів.
- 22.2. Учасники біржових торгів на строковому ринку мають право з використанням Робочої станції встановлювати ліміти по розділах реєстра обліку позицій (клієнтські ліміти) в ЕТС. Учасник біржових торгів на строковому ринку з використанням даного функціонала Робочої станції здійснює контроль за дотриманням клієнтських лімітів при подачі Заявок.

РОЗДІЛ IV. ПРАВИЛА ЗДІЙСНЕННЯ КЛІРИНГУ ТА РОЗРАХУНКІВ ЗА СТРОКОВИМИ КОНТРАКТАМИ

Стаття 23. Клірингові реєстри

- 23.1. Для обліку зобов'язань, що виникають між Учасниками біржових торгів на строковому ринку та Біржею з укладених Строкових контрактів та Положення, Біржа використовує наступні клірингові реєстри:
- реєстр обліку позицій;
  - грошовий реєстр;
  - реєстр обліку Внесків до Страхового фонду.
- 23.2. Реєстр обліку позицій - кліринговий реєстр, на якому враховуються Строкові контракти, укладені між Учасниками біржових торгів на строковому ринку та Біржею і не припинені в порядку, що передбачений Положенням.
- 23.3. Грошовий реєстр - кліринговий реєстр, на якому у випадках, встановлених Правилами торгівлі в Секції строкового ринку, враховуються зобов'язання по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Учасниками біржових торгів на строковому ринку та Біржею.
- 23.4. Реєстр обліку Внесків до Страхового фонду - кліринговий реєстр, на якому враховується зобов'язання Біржі по перерахуванню (поверненню) Учасникам біржових торгів на строковому ринку грошових коштів - Внесків до Страхового фонду.
- 23.5. Для ведення додаткового аналітичного обліку взаємних зобов'язань Біржі та певного Учасника біржових торгів на строковому ринку Біржа відкриває розділи клірингових реєстрів.
- 23.6. Порядок відкриття і закриття розділів клірингових реєстрів визначений в додатку № 3 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
- 23.7. Під закриттям розділу клірингового реєстра розуміється припинення ведення Біржею аналітичного обліку взаємних зобов'язань Біржі та певного Учасника біржових торгів на строковому ринку.
- 23.8. Значення, що враховуються на розділах клірингових реєстрів, підлягають відображенню в звітах Біржі, які надаються Учасникам біржових торгів на строковому ринку відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Стаття 24. Облік зобов'язань за Строковими контрактами

- 24.1. На розділі реєстру обліку позицій Біржею враховуються:
- код (позначення) Строкового контракту;
  - кількість Строкових контрактів, що мають цей код (позначення).
- 24.2. Кількість Строкових контрактів враховується із знаком, який визначається в залежності від того покупцем або продавцем за даними Строковим контрактам є

Учасник біржових торгів на строковому ринку, для обліку зобов'язань якого по відношенню до Біржі відкритий розділ реєстра обліку позицій.

Кількість Строкових контрактів враховується із знаком «мінус», якщо Учасник біржових торгів на строковому ринку є продавцем, із знаком «плюс» - якщо покупцем.

- 24.3. Укладені Строкові контракти підлягають обліку на розділі реєстра обліку позицій, код якого був вказаний Учасником біржових торгів на строковому ринку в Заявці на укладання вказаного Строкового контракту.
- 24.4. Ф'ючерсні контракти, які укладені в результаті виконання Опціону, базовим активом якого є цей Ф'ючерсний контракт, підлягають обліку на розділі реєстра обліку позицій, на якому враховувалися відповідні Опціони.
- 24.5. При укладанні Строкового контракту, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем (продавцем), Біржа враховує Строковий контракт на розділі реєстру обліку позицій таким чином:
- якщо на розділі реєстру обліку позицій не враховуються Строкові контракти з таким самим кодом, то Біржа починає враховувати такі Строкові контракти, за якими Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем (продавцем) на відповідному розділі реєстру обліку позицій;
  - якщо на розділі реєстру обліку позицій враховуються Строкові контракти, за якими Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем (продавцем), з таким самим кодом, як код Строкових контрактів, укладених раніше, то кількість Строкових контрактів, що враховуються на розділі реєстра обліку позицій, збільшується на кількість укладених Строкових контрактів;
  - якщо на розділі реєстру обліку позицій враховуються Строкові контракти, за якими Учасник біржових торгів на строковому ринку є продавцем (покупцем), з таким самим кодом, як код Строкових контрактів, укладених раніше, то Строкові контракти, який вже враховується на розділі реєстра обліку позицій, і укладений Строковий контракт достроково припиняються в порядку, визначеному Положенням.
- 24.5.1. При обліку на розділі реєстру обліку позицій Строкового контракту, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є покупцем, значення, що враховується на розділі реєстра обліку позицій, збільшується на одиницю.
- 24.5.2. При обліку на розділі реєстра обліку позицій Строкового контракту, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є продавцем, значення, що враховується на розділі реєстра обліку позицій, зменшується на одиницю.

Стаття 25. Облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів

- 25.1. На розділах грошового реєстра Біржею враховується або кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, що відображає зобов'язання Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку, або дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею, що відображає зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі. Кредиторська заборгованість враховується із знаком «плюс», дебіторська – із знаком «мінус».

25.2. Біржа враховує свої зобов'язання по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку (зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі) на розділі грошового реєстра, що виникло за Строковим контрактом або з Положення таким чином:

- якщо на розділі грошового реєстра враховується нульове значення, то Біржа починає враховувати кредиторську (дебіторську) заборгованість на розділі грошового реєстра в об'ємі зобов'язання що виникло;
- якщо на розділі грошового реєстра враховується кредиторська (дебіторська) заборгованість, то розмір даної кредиторської (дебіторською) заборгованості збільшується на об'єм зобов'язання що виникло;
- якщо на розділі грошового реєстра враховується дебіторська (кредиторська) заборгованість, зобов'язання що виникло у Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку (зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі) взаємозаліковується з вимогою Біржі до Учасника біржових торгів на строковому ринку (Учасника біржових торгів на строковому ринку до Біржі) про перерахування грошових коштів, що враховується на даному розділі грошового реєстра, в порядку, визначеному Положенням.

25.2.1. При обліку на розділі грошового реєстра зобов'язання Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникові біржових торгів на строковому ринку значення, що враховується на розділі грошового реєстра, збільшується на об'єм вказаного зобов'язання.

25.2.2. При обліку на розділі грошового реєстра зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі значення, що враховується на розділі грошового реєстра, зменшується на об'єм вказаного зобов'язання.

25.3. Біржа може змінити облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділах грошового реєстра, на підставі заяви Учасника біржових торгів на строковому ринку за формою G03, передбаченою додатком № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Зміна обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділах грошового реєстра на підставі заяви Учасника біржових торгів на строковому ринку здійснюється Біржею, якщо така зміна не приведе до недотримання визначеного Положенням умови забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами даного Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Для виконання вказаної зміни обліку, зобов'язання по перерахуванню грошових коштів знімаються Біржею з обліку з одного розділу грошового реєстра і ставляться на облік на інший розділ грошового реєстра в порядку, визначеному цією статтею для зобов'язання що виникло по перерахуванню грошових коштів.

Стаття 26. Облік зобов'язань по поверненню коштів Страхового фонду

26.1. На розділах реєстра обліку Внесків до Страхового фонду Біржею враховується кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, що відображає зобов'язання Біржі по перерахуванню

(поверненню) Учасникові біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку. Кредиторська заборгованість враховується із знаком «плюс».

26.2. Порядок виникнення і припинення (виконань) зобов'язань по перерахуванню (поверненню) Учасникам біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду даних Учасників біржових торгів на строковому ринку, визначений Положенням про страховий і резервний фонди (додаток № 7).

26.3. Біржа враховує зобов'язання, яке виникло у неї по перерахуванню (поверненню) Учасникові біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду даного Учасника біржових торгів на строковому ринку, на розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду таким чином:

- якщо на даному розділі враховується нульове значення, то Біржа починає враховувати свою кредиторську заборгованість перед Учасником біржових торгів на строковому ринку в об'ємі зобов'язання яке виникло;
- якщо на даному розділі грошового реєстра враховується кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, то розмір даної кредиторської заборгованості збільшується на об'єм зобов'язання яке виникло.

26.3.1. Значення, що враховується на розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду, збільшується на об'єм зобов'язання яке виникло у Біржі по перерахуванню (поверненню) Учасникові біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, які є Внеском до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Стаття 27. Порядок проведення клірингових сесій

27.1. У кожен Торговельний день Біржа проводить вечірню клірингову сесію і може проводити денну клірингову сесію у випадку, якщо Положенням передбачено проведення процедури розрахунку ринкових ризиків і визначення зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі двічі в день.

27.2. Вечірня клірингова сесія проводиться Біржею відразу після закінчення Торгів в Секції строкового ринку.

27.3. Денна клірингова сесія проводиться в ході Торговельної сесії в Секції строкового ринку в строк, встановлений рішенням Біржі.

27.4. В ході денної клірингової сесії Біржа:

- 1) здійснює облік на розділах реєстра обліку позицій зобов'язань, що виникли в результаті виконання Опціонів, по яким здійснена вимога прав їх Утримувача
- 2) змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами на розділах реєстра обліку позицій при проведенні процедури примусового закриття позицій;
- 3) змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами на розділах реєстра обліку позицій на підставі заяв Учасників біржових торгів на строковому ринку;

- 4) визначає нові значення параметрів системи заходів щодо зниження ризиків невиконання Строкових контрактів;
  - 5) визначає зобов'язання по перерахуванню Варіаційної маржі і враховує їх на розділах грошового реєстра;
  - 6) за Опціонами, укладеними в період часу з моменту закінчення попередньої і до моменту початку поточної клірингової сесії, враховує зобов'язання по перерахуванню Премії на розділах грошового реєстра;
  - 7) враховує на розділах реєстра обліку позицій Строкові контракти, укладені в період часу з моменту закінчення попередньої і до моменту початку поточної клірингової сесії і достроково припиняє Строкові контракти в порядку передбаченому Положенням;
  - 8) враховує на розділах грошового реєстра інші, окрім вказаних в підпунктах 5), 6) цього пункту, зобов'язання по перерахуванню грошових коштів, які передбачені Правилами торгівлі в Секції строкового ринку та укладеними з Учасниками біржових торгів на строковому ринку договорами;
  - 9) змінює облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділах грошового реєстра на підставі заяв Учасників біржових торгів на строковому ринку;
  - 10) розраховує Початкову маржу;
  - 11) перевіряє дотримання умови забезпеченості зобов'язань за Строковими контрактами по кожному Учасникові біржових торгів на строковому ринку і, в разі недотримання, згідно з Положенням, направляє Учасникові біржових торгів на строковому ринку звіт, який містить Маржинальну вимогу Біржі;
  - 12) формує звіти для Учасників біржових торгів на строковому ринку.
- 27.5. В ході вечірньої клірингової сесії Біржа крім дій, перерахованих в пункті 27.4 цієї статті:
- 1) припиняє на розділах реєстра обліку позицій облік Опціонних контрактів, які припинені внаслідок того, що право вимоги за ними не було реалізовано їх Утримувачами та у даних Опціонів закінчився Строк дії;
  - 2) здійснює облік на розділах грошового реєстра зобов'язань, що виникли в результаті виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів з Датою виконання, що настала;
  - 3) здійснює реєстрацію і анулювання реєстрації Учасників біржових торгів на строковому ринку і їх Клієнтів;
  - 4) здійснює відкриття і закриття розділів клірингових реєстрів.
- 27.6. Кліринг за Строковими контрактами здійснюється на підставі Реєстру контрактів.

Стаття 28. Порядок виконання Опціонів

- 28.1. Виконання Опціонів проводиться при отриманні Біржею, що є Підписчиком, від Учасника біржових торгів на строковому ринку, що є Утримувачем, заяви про вимогу прав за Опціоном. Якщо виконання Опціону призводить до виникнення у Учасника біржових торгів на строковому ринку Маржинальної вимоги, Біржа

має право не приймати від Учасника біржових торгів на строковому ринку заяву про вимогу прав за Опціоном.

- 28.1.1. Заява про вимогу прав за Опціоном подається Учасниками біржових торгів на строковому ринку з використанням ЕТС.
- 28.2. При отриманні інформації про подану заяву про вимогу прав за Опціоном, Біржа здійснює вимогу прав за Опціоном такої ж серії, по якому Біржа є Утримувачем.
- 28.2.1. Вибір Підписчика здійснюється Біржею по даті та часу укладання Опціонів, починаючи з самих ранніх.
- 28.3. В результаті виконання Опціону, базовим активом якого є Ф'ючерсний контракт, між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею укладається Ф'ючерсний контракт що є базовим активом Опціону. Укладання Ф'ючерсного контракту здійснюється в порядку, що передбачений Положенням (ст.13).

З метою визначення, відповідно до Положення, зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом, який був укладений в результаті виконання Опціону, ціна виконання Опціону (ціна страйк) вважається Ціною укладання Ф'ючерсного контракту.

- 28.3.1. Облік Ф'ючерсних контрактів, що були укладені в результаті виконання Опціону, здійснюється відповідно до статті 24 Правил торгівлі в Секції строкового ринку за відповідним Ф'ючерсним контрактом.

Облік виконаного Опціону на розділі реєстра обліку позицій припиняється.

- 28.3.2. Якщо Ф'ючерсні контракти, що були укладені в результаті виконання Опціону, не були припинені в порядку, визначеному Положенням, за даним Ф'ючерсним контрактом розраховується Варіаційна маржа в порядку, визначеному Положенням.
- 28.3.3. Припинення зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами, що були укладені в результаті виконання Опціону, здійснюється в порядку, встановленому Положенням.

Стаття 29. Порядок виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів в Дату виконання

- 29.1. В Дату виконання розрахункового Ф'ючерсного контракту настає строк виконання зобов'язань за Ф'ючерсним контрактом, та виникають зобов'язання з датою виконання, що наступила, встановлені Зразковою формою Ф'ючерсного контракту.

Стаття 30. Порядок виконання Ф'ючерсних контрактів з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, в Дату виконання

- 30.1. Особливості виконання зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, можуть встановлюватися рішенням Біржі про можливість укладання вказаного Ф'ючерсного контракту на Торгах.

- 30.2. В Дату виконання Біржа включає зобов'язання за Ф'ючерними контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що настала, до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в порядку, визначеному статтею 31 Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
- 30.3. Виконання (припинення), підлягаючих виконанню зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів за Ф'ючерними контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, здійснюється в порядку, визначеному Правилами Біржі для розрахунків за контрактами з цінними паперами, укладеними за участю Біржі.
- 30.4. Кожне зобов'язання за Ф'ючерним контрактом з поставкою, базовим активом якого є цінні папери, з Датою виконання, що настала, не включене до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, є невиконаним і припиняється.
- 30.4.1. За кожним зобов'язанням за Ф'ючерним контрактом з поставкою, базовим активом якого є цінні папери, з Датою виконання, що настала, не включеному до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в зв'язку з недостатністю активів для його виконання на рахунках Учасника біржових торгів на строковому ринку, вказаний Учасник біржових торгів на строковому ринку є стороною, що не виконала, і, відповідно до Зразкової форми Ф'ючерного контракту, зобов'язана сплатити Біржі штраф.
- 30.4.2. За кожним зобов'язанням за Ф'ючерним контрактом з поставкою, базовим активом якого є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, не включеному до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в зв'язку з недостатністю активів для його виконання на рахунках Біржі, Біржа є стороною, що не виконала, і, відповідно до Зразкової форми Ф'ючерного контракту, зобов'язана сплатити Учаснику біржових торгів на строковому ринку штраф.
- 30.4.3. Порядок визначення розміру штрафу встановлений Положенням.
- 30.4.4. Зобов'язання по перерахуванню штрафу враховується на розділі грошового реєстра в порядку, встановленому статтею 25 Правил торгівлі в Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

Стаття 31. Порядок включення зобов'язань за Ф'ючерними контрактами з поставкою з Датою виконання, що наступила, до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню

- 31.1. Необхідними умовами включення зобов'язань за Ф'ючерними контрактами з поставкою з Датою виконання, що настала, до складу зобов'язань по оплаті / перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, є:
- 1) наявність у Біржі по кожному розділу реєстра обліку позицій, на якому враховуються зобов'язання за Ф'ючерними контрактами з поставкою з Датою виконання, що настала інформації про номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії, призначеного для поставки та оплати цінних паперів за контрактами, укладеними на Біржі (далі – рахунок, закріплений за

розділом), з використанням якого здійснюватиметься виконання вказаних зобов'язань. Дана інформація надається Учасником біржових торгів на строковому ринку Біржі або при відкритті розділу клірингових реєстрів, або шляхом подачі заяви за формою F02, передбаченою додатком № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку;

- 2) рахунок, закріплений за розділом, повинен бути зареєстрований на Біржі відповідно до вимог Правил Біржі, та у Біржі має бути інформація про надання депозитарною установою Депозитарію повноважень на здійснення операцій списання/зарахування цінних паперів по цьому рахунку на підставі інформації, отриманої Депозитарієм від Біржі.

Вказані умови повинні виконуватися на момент початку процедури визначення зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню.

31.1.1. Зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою з Датою, що наступила, які не відповідають умовам, вказаним в пункті 31.1 цієї статті, не включаються до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню.

31.2. Біржа включає до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою з Датою виконання, що наступила, разом із зобов'язаннями по поверненню раніше перерахованої Варіаційної маржі за вказаними Ф'ючерсними контрактами у випадку, якщо вказані зобов'язання задовольняють умовам пункту 31.1 цієї статті, і для їх виконання достатньо активів на рахунках Учасників біржових торгів на строковому ринку та на рахунку Біржі.

Стаття 32. Порядок оплати послуг за організацію торгівлі та сплати штрафів

32.1. Зобов'язання по сплаті біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів і зобов'язання по сплаті штрафів, встановлених Зразковими формами Строкових контрактів та Положенням, враховуються Біржею на розділах грошового реєстра в ході клірингової сесії в порядку, встановленому статтею 25 Правил торгівлі в Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

Зобов'язання по сплаті штрафу за невиконання зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами з поставкою враховується на розділі грошового реєстра, код якого збігається з кодом розділу реєстра обліку позицій, на якому враховувалися припинені виплатою штрафу зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою.

Зобов'язання по сплаті штрафу за застосування до Учасника біржових торгів на строковому ринку процедури примусового закриття позицій враховується на розділі грошового реєстра, код якого збігається з кодом розділу реєстра обліку позицій, на якому враховувалися зобов'язання за Строковими контрактами, що припинені в ході процедури примусового закриття позицій.

Зобов'язання по сплаті біржового збору за реєстрацію Строкових контрактів враховується на розділі грошового реєстра, код якого збігається з кодом розділу реєстра обліку позицій, вказаного при укладанні Строкового контракту.

Припинення всіх вказаних зобов'язань заліком або виконанням здійснюється в порядку, встановленому Положенням для зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

- 32.2. Оплата біржового збору за операції на строковому ринку, проведені Учасником біржових торгів, здійснюється за рахунок коштів Учасника, що обліковуються на відповідному розділі клірингового реєстру та зберігаються на банківському рахунку Біржі, шляхом утримання на підставі згоди Учасника (форма А01 Додатку № 1).

Стаття 33. Звіти, що надаються Учасникам біржових торгів на строковому ринку

- 33.1. Біржа формує і надає Учасникам біржових торгів на строковому ринку звіти за підсумками денної і вечірньої клірингової сесії.
Специфікація форматів звітів, що надаються Учасникам біржових торгів на Строковому ринку, затверджується Біржею і публікується на Сайті Біржі.
Звіти надаються в електронному вигляді.
- 33.2. Звіти можуть бути надані в паперовому вигляді Учаснику біржових торгів на строковому ринку за його запитом протягом 3 (трьох) робочих днів після отримання запиту.
- 33.3. В разі виявлення помилок Біржа має право сформулювати і направити Учасникам біржових торгів на строковому ринку виправлені звіти. При цьому за дійсний вважається останній звіт.
- 33.4. Учасник біржових торгів на строковому ринку може замовити Біржі регулярне надання за підсумками денної і вечірньої клірингової сесії окремих звітів по певних розділах клірингових реєстрів (форма F03, передбачена додатком № 1). Відмова від цієї послуги здійснюється на підставі заяви (форма F04, передбачена додатком № 1).
- 33.5. Учасник біржових торгів на строковому ринку може замовити Біржі надання певних звітів по розділах клірингових реєстрів за попередні періоди в електронній формі або паперовому вигляді (форма F07, передбачена додатком № 1).

Стаття 34. Резервний фонд

- 34.1. В цілях зниження ризиків невиконання Строкових контрактів Біржа створює Резервний фонд.
- 34.2. Порядок формування, використання та відшкодування коштів Резервного фонду визначений Положенням про страховий та резервний фонди, що є додатком № 7.

Стаття 35. Страховий фонд

- 35.1. В цілях зниження ризиків невиконання Строкових контрактів створюється Страховий фонд. Страховий фонд створюється Біржею за рахунок внесків Учасників біржових торгів на строковому ринку.
- 35.2. Порядок формування, використання та відшкодування коштів Страхового фонду визначений Положенням про страховий та резервний фонди, що є додатком № 7.

Стаття 36. Контроль за дотриманням Правил торгівлі в Секції строкового ринку

36.1. Біржа здійснює контроль за дотриманням Учасниками біржових торгів на строковому ринку Правил торгівлі в Секції строкового ринку шляхом здійснення заходів, передбачених статтею 18 Правил торгівлі в Секції строкового ринку, а також заходів, передбачених Правилами Біржі, з урахуванням особливостей проведення операцій на строковому ринку.

Стаття 37. Проведення заходів щодо фінансового моніторингу

37.1. Фінансовий моніторинг операцій на строковому ринку здійснюється відповідно до Правил Біржі.

Стаття 38. Порядок розкриття інформації про діяльність Біржі та її оприлюднення

38.1. Розкриття інформації про діяльність Біржі на строковому ринку здійснюється відповідно до Правил Біржі з урахуванням особливостей проведення операцій на строковому ринку.

Додаток 1
до Правил торгівлі в Секції строкового ринку
ПАТ «Українська біржа»

Форма А01

В ПАТ «Українська біржа»

**Заява
на отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку**

Просимо Вас надати у встановленому порядку статус Учасника біржових торгів на строковому ринку

_____ (повна назва юридичної особи)

Зобов'язуємося дотримуватися вимог Правил торгівлі в Секції строкового ринку Публічного акціонерного товариства «Українська біржа», інших внутрішніх документів ПАТ «Українська біржа», що регламентують функціонування Секції строкового ринку.

Зобов'язуємося оплачувати послуги Біржі в Секції строкового ринку відповідно до договору на проведення операцій на строковому ринку та встановлених Біржею тарифів.

Даємо свою згоду на те, що Біржа за рахунок коштів, що обліковуються на відповідному розділу клірингового реєстру та зберігаються на банківському рахунку Біржі, утримує оплату біржового збору за проведені операції на строковому ринку.

Керівник _____
(підпис) (П.І.Б.) (дата)
М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма F01

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на строковому ринку)

**ЗАЯВА НА ВІДКРИТТЯ
ДОДАТКОВОГО РОЗДІЛУ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ**

Прошу відкрити додаткові власні та/або клієнтські (з якими Учасник торгів уклав договори комісії) розділи реєстра обліку позицій та грошового реєстра:

Код розділу	Ідентифікатор Клієнта	Найменування клієнта	Вид клієнта	Надання окремих клірингових звітів по розділу	Код розділу грошового реєстра для обліку зобов'язань по оплаті послуг за відкриття розділу та надання клірингових окремих звітів по розділу
XXYY ZZZ					

*Учасник торгів отримав згоду клієнта на передачу інформації (персональних даних) Біржі для виконання Біржею вимог Рішення НКЦПФР №1284 від 25.09.2012 р. в частині подання цих даних до НКЦПФР .

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

- «5» - торговець цінними паперами.

Форма F02

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

ПОВІДОМЛЕННЯ
ПРО ЗМІНУ ВІДОМОСТЕЙ ПО РОЗДІЛУ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ

Прошу змінити реєстраційні дані по розділу реєстра обліку позицій і грошового реєстра:

Код розділу	Найменування розділу
XXYYZZZ	

Інформація про Торговельні рахунки, закріплені за розділом реєстра обліку позицій:

Код розділу	Ідентифікатор Клієнта	Номер рахунку депозитарної установи в Депозитарії	Номер рахунку депонента
XXYYZZZ			

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____

(підпис)

_____

(П.І.Б.)

_____

(дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма F03

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА ПРО НАДАННЯ ОКРЕМИХ ЗВІТІВ
ПО РОЗДІЛУ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ**

Прошу надавати окремі звіти по наступних розділах реєстра обліку позицій і грошового реєстра:

Код розділу	Дата початку надання окремих клірингових звітів	Код розділу грошового реєстра для обліку зобов'язань по оплаті послуг за надання окремих клірингових звітів по розділу клірингових реєстрів
XXYYZZZ		

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від _____. ____.

Форма F04

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА ПРО ПРИПИНЕННЯ НАДАННЯ ОКРЕМИХ КЛІРИНГОВИХ ЗВІТІВ ПО
РОЗДІЛУ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ**

Прошу припинити надання окремих клірингових звітів по наступних розділах реєстра
обліку позицій і грошового реєстра з вказаної дати:

Код розділу	Дата припинення надання окремих клірингових звітів по розділу клірингових реєстрів
XXYYZZZ	

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __. __. __

Форма F05

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА НА ЗМІНУ
ДАННИХ ПО РОЗДІЛУ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ**

Дані по розділу реєстра обліку позицій і грошового реєстра:

Код розділу	Ідентифікатор клієнта*	Найменування клієнта*	Вид Клієнта*
XXYYZZZ			

Прошу змінити на:

Код розділу	Ідентифікатор клієнта*	Найменування клієнта*	Вид Клієнта*
XXYYZZZ			

*Учасник торгів отримав згоду клієнта на передачу інформації (персональних даних) Біржі для виконання Біржею вимог Рішення НКЦПФР №1284 від 25.09.2012 р. в частині подання цих даних до НКЦПФР.

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від _____. ____.

Форма F06

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

ЗАЯВА ПРО ЗАКРИТТЯ ДОДАТКОВИХ РОЗДІЛІВ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ

Прошу закрити наступні розділи реєстра обліку позицій і грошового реєстра:

Код розділу	Дата закриття
XXYYZZZ	

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)
М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма F07

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

ЗАЯВА ПРО НАДАННЯ ЗВІТІВ

Прошу надати наступні звіти по розділу клірингових реєстрів № Ххууzzz за період з dd.mm.уууу по dd.mm.уууу в електронній формі / паперовому вигляді:

1. найменування звіту / файлу
2. найменування звіту / файлу
3. найменування звіту / файлу

Зобов'язання по оплаті послуг за надання звітів прошу врахувати на розділі грошового реєстра № ХХУУZZZ.

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма G01

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА НА РЕЄСТРАЦІЮ РАХУНКІВ ДЛЯ ПОВЕРНЕННЯ ГРОШОВИХ
КОШТІВ**

Прошу зареєструвати наступні рахунки для повернення грошових коштів Учасника біржових торгів на строковому ринку

(код ЄДРПОУ _____):

Номер рахунку	Найменування банку одержувача	МФО

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма G02

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

ЗАЯВА НА ПОВЕРНЕННЯ ГРОШОВИХ КОШТІВ

Прошу повернути грошові кошти, зобов'язання по перерахуванню яких враховуються на розділах грошового реєстра:

Код розділу	Сума, в гривнях
XXYYZZZ	
Всього:	

по наступних реквізитах ¹:

Найменування одержувача	
Код ЕДРПОУ	
Номер рахунку	
Найменування банку одержувача	
МФО	

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____

(підпис)

(П.І.Б.)

(дата)

М.П.

Виконавець:

_____

(ПІБ, телефон)

¹ Рахунок з вказаними реквізитами має бути зареєстрований у ПАТ «Українська біржа». Для цього необхідно надати у ПАТ «Українська біржа» Заяву на реєстрацію рахунків для повернення грошових коштів за формою G01.

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма G03

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

**ЗАЯВА ПРО ЗМІНУ ОБЛІКУ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПО ПЕРЕРАХУВАННЮ
ГРОШОВИХ КОШТІВ НА РОЗДІЛАХ ГРОШОВОГО РЕГІСТРА**

Прошу змінити облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділах грошового реєстра:

Зняти з обліку на розділі	Поставити на облік на розділі	Сума, в гривнях
XXYYZZZ	XXYYZZZ	
Всього:		

Учасник біржових торгів на строковому ринку:

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __. __. __

Форма G04

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

ЗАЯВА НА ПОВЕРНЕННЯ ВНЕСКУ ДО СТРАХОВОГО ФОНДУ

Прошу повернути внесок до Страхового фонду в сумі:

Сума, в гривнях (цифрами)	
Сума, в гривнях (прописом)	

по наступних реквізитах ¹:

Найменування одержувача	
Код ЄДРПОУ	
Номер рахунку	
Найменування банку одержувача	
МФО	

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

¹ Рахунок з вказаними реквізитами має бути зареєстрований у ПАТ «Українська біржа». Для цього необхідно надати у ПАТ «Українська біржа» Заяву на реєстрацію рахунків для повернення грошових коштів за формою G01.

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Форма G05

В ПАТ «Українська біржа»

від _____

(назва Учасника біржових торгів на
строковому ринку)

ЗАЯВА НА ПЕРЕКАЗ ГРОШОВИХ КОШТІВ ДО СТРАХОВОГО ФОНДУ

Прошу змінити облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділі грошового реєстра і розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду:

Зняти з обліку на розділі грошового реєстра	Поставити на облік на розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду	Сума, в гривнях
XXYYZZZ	9900СХХ	
Всього:		

Керівник _____ (підпис) _____ (П.І.Б.) _____ (дата)

М.П.

Виконавець:

_____
(ПІБ, телефон)

Заповнюється ПАТ «Українська біржа»:

Документ вх.№ _____ від __.__.__

Додаток 2
до Правил торгівлі в Секції строкового ринку
ПАТ «Українська біржа»

ДОГОВІР № _____ / _____
на проведення операцій на строковому ринку

м. Київ

"_____" _____ 20__р.
(дата підписання договору Біржею)

Публічне акціонерне товариство «Українська біржа» (далі - Біржа), в особі Голови Правління Ткаченко Олега Васильовича, що діє на підставі Статуту, з одного боку, та

(повна назва юридичної особи)

(далі - Учасник біржових торгів на строковому ринку), в особі _____, що діє на підставі _____, з іншого боку, що разом надалі іменуються Сторони, а окремо - Сторона, уклали цей договір (далі – Договір) про нижченаведене.

1. ПРЕДМЕТ ДОГОВОРУ

Предметом Договору є визначення взаємних прав і обов'язків Сторін, що виникають у зв'язку з наданням Біржею Учаснику біржових торгів на строковому ринку послуг з укладення строкових контрактів на Торгах Біржі і здійснення клірингу та розрахунків за укладеними строковими контрактами відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку Біржі та використання Учасником біржових торгів на строковому ринку вказаних послуг Біржі.

Терміни, які використовуються в цьому Договорі, вживаються в значенні відповідно до чинного законодавства України, нормативних актів Національної/Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку (надалі - Комісія), Правил Біржі, Правил торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.

2. ПРАВА ТА ОБОВ'ЯЗКИ СТОРІН

2.1. Біржа зобов'язується:

- 2.1.1 З метою створення умов для укладення строкових контрактів на Торгах Біржі протягом терміну дії цього Договору надавати у розпорядження члену Біржі, що отримав відповідно до вимог Правил торгівлі в Секції строкового ринку Біржі статус Учасника біржових торгів на строковому ринку, можливість отримання доступу в торговельному режимі до електронної торговельної системи Біржі (ЕТС) в Секції строкового ринку відповідно до встановленого Біржею порядку.
- 2.1.2 Здійснювати організацію біржових торгів в Секції строкового ринку відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку Біржі на принципах безсторонності та неупередженості.
- 2.1.3 Надавати Учасникові біржових торгів на строковому ринку послуги із здійснення клірингу та розрахунків строкових контрактів, укладених на Торгах Біржі, в обсязі та порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.

2.1.4 В установленому порядку доводити до відому Учасника біржових торгів на строковому ринку нормативні документи Біржі, що діють, і вчасно знайомити його зі всіма змінами і доповненнями, які вносяться до цих документів.

2.1.5 Забезпечувати реалізацію прав Учасника біржових торгів на строковому ринку, витікаючих з нормативних документів Біржі.

2.2. Біржа має право:

2.2.1 У односторонньому порядку вносити зміни в Правила торгівлі в Секції строкового ринку Біржі, Зразкові форми строкових контрактів.

2.2.2 Визначати розміри і порядок оплати біржових і інших зборів за послуги, що надаються Біржею відповідно до Договору.

2.2.3 В разі порушення Учасником біржових торгів на строковому ринку документів Біржі, що діють, стягувати встановлені Біржею штрафи і застосовувати інші санкції, передбачені Правилами торгівлі в Секції строкового ринку, Зразковими формами строкових контрактів та іншими нормативними документами Біржі.

2.3. Учасник біржових торгів на строковому ринку зобов'язується:

2.3.1 Під час укладення та виконання строкових контрактів на Торгах Біржі дотримувати вимоги чинного законодавства України, нормативних актів Комісії, Правил торгівлі в Секції строкового ринку Біржі, Зразкових форм строкових контрактів та інших нормативних документів Біржі.

2.3.2 Своєчасно і в повному обсязі сплачувати Біржі біржові збори та іншу плату за послуги, що надаються Біржею на умовах і в порядку, визначених Біржею.

2.3.3 В разі накладення відповідними органами Біржі штрафів за порушення Учасником біржових торгів на строковому ринку нормативних документів Біржі, здійснювати їх оплату на рахунок Біржі в порядку та розмірах, передбачених нормативними документами Біржі.

2.4. Учасник біржових торгів на строковому ринку має право:

2.4.1 Укладати строкові контракти на Торгах Біржі в порядку, визначеному Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.

2.4.2 Користуватися послугами Біржі із здійснення клірингу та розрахунків строкових контрактів, укладених на Торгах, в обсязі та порядку, встановленими Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.

2.4.3 Ознайомлюватися з нормативними документами Біржі, які безпосередньо впливають з реалізації цього Договору, та змінами і доповненнями, що вносяться до них.

3. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ СТОРІН

- 3.1 За невиконання або неналежне виконання зобов'язань за цим Договором Сторони несуть відповідальність згідно з чинним законодавством України.
- 3.2 Біржа не несе відповідальності перед Учасником біржових торгів на строковому ринку, якщо завдані збитки є наслідком помилкових або несанкціонованих дій Учасника біржових торгів на строковому ринку.
- 3.3 У разі призупинення або дострокового розірвання цього Договору за ініціативою Біржі відповідно до розділу 6 цього Договору Біржа не несе відповідальності перед Учасником біржових торгів на строковому ринку за наслідки такого рішення.

4. УМОВИ КОНФІДЕНЦІЙНОСТІ

- 4.1 Сторони не мають права розголошувати інформацію, яку вони передають один одному, коли доступ до неї третьої особи може нанести шкоду будь-якій з Сторін Договору, за винятком випадків, передбачених чинним законодавством України.

5. ПОРЯДОК РОЗГЛЯДУ СПОРІВ

- 5.1 У випадку виникнення спорів з питань, передбачених даним Договором або у зв'язку з ним, Сторони застосовують усі можливі заходи для вирішення їх шляхом переговорів..
- 5.2 У випадку неможливості вирішення зазначених спорів шляхом переговорів вони вирішуються згідно з чинним законодавством та нормативними документами Біржі.

6. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 6.1 Цей Договір набуває чинності з дати його підписання Сторонами і діє до _____ року. У випадку, якщо за 10 робочих днів до закінчення терміну дії договору, Сторонами не буде прийняте інше рішення, договір вважається пролонгований на наступний календарний рік. Кількість пролонгацій не обмежена.
- 6.2 Дія цього Договору може бути достроково припинена за узгодженням Сторін. Сторона, що отримала пропозицію про дострокове припинення Договору, зобов'язана надати відповідь іншій Стороні не пізніше 30 (тридцяти) днів з дати отримання пропозиції. У разі ненадходження протягом цього терміну з урахуванням часу поштового обігу письмової відповіді від іншої Сторони Договір вважається розірваним.
- 6.3 Біржа має право в односторонньому порядку тимчасово призупинити дію цього Договору у випадках, які передбачені Правилами Біржа та Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.
- 6.4 Дія цього Договору припиняється за умови проведення остаточних розрахунків між Сторонами Договору.

- 6.5 Цей Договір складений в двох примірниках по одному для кожної із Сторін, кожен з яких має однакову юридичну силу.
- 6.6 Сторони свідчать про те, що Біржа до укладення цього договору надала Учаснику біржових торгів на строковому ринку доступ до інформації, що зазначена в пп. 1, 2, 5, 6 частини другої статті 12 Закону України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг», а Учасник біржових торгів на строковому ринку прийняв цю інформацію до відома.

7. ЮРИДИЧНІ АДРЕСИ ТА РЕКВІЗИТИ СТОРІН

ПАТ «Українська біржа»:	Учасник біржових торгів на строковому ринку:
Адреса:	Адреса:
П/р:	П/р:
Код ЄДРПОУ: 36184092	Код ЄДРПОУ:

Біржа:

**Учасник біржових торгів
на строковому ринку:**

Додаток 3
до Правил торгівлі в Секції строкового ринку
ПАТ «Українська біржа»

ПОРЯДОК ВІДКРИТТЯ ТА ЗАКРИТТЯ РОЗДІЛІВ КЛІРИНГОВИХ РЕГІСТРІВ

1. Правила присвоєння кода Учасника біржових торгів на строковому ринку

1.1. Код Учасника біржових торгів на строковому ринку складається із двох символів, кожний з яких може бути у вигляді цифри або літери латинського алфавіту (позначення - XX).

2. Порядок відкриття розділів клірингових реєстрів і порядок присвоєння кодів розділам

2.1. Кожному розділу клірингових реєстрів, відкритому в обліку Біржі, Біржею присвоюється код.

2.2. При присвоєнні члену Біржі статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку Біржею відкриваються наступні розділи клірингових реєстрів:

- основний розділ грошового реєстра з кодом XX00000;
- основний розділ реєстра обліку позицій з кодом XX00000;
- розділ реєстра обліку Внеску до Страхового фонду з кодом 9900FXX,

де:

XX - код Учасника біржових торгів на строковому ринку.

2.3. Біржа може відкрити додаткові розділи реєстра обліку позицій і грошового реєстра на підставі заяви Учасника біржових торгів на строковому ринку (форма F01, передбачена додатком № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку), яка надана Біржі. Для корекції даних по вже відкритих розділах реєстрів використовується форма F05 (додаток № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку).

2.3.1. У заяві Учасника біржових торгів на строковому ринку на відкриття додаткових розділів клірингових реєстрів має бути вказаний код розділу, який повинен відповідати вимогам, вказаним в цій статті.

2.4. Код розділу реєстра обліку позицій та грошового реєстра складається з семи символів, розбитих на три групи. Групи символів в коді розділу клірингового реєстра розташовуються в наступному порядку - XXYZZZ.

2.5. Перша група складається з двох символів (позначення - XX) і є кодом Учасника біржових торгів на строковому ринку.

2.6. Друга група (далі – код Групи об'єднаних розділів) складається з двох символів (позначення - YY), кожен з яких може бути у вигляді цифри або літери латинського алфавіту, та перший із двох символів має бути відмінний від символу «D». У обліку Біржі об'єднуються розділи, що мають один і той же код Групи об'єднаних розділів.

2.7. Третя група складається з трьох символів (позначення - ZZZ), кожен з яких може бути у вигляді цифри або літери латинського алфавіту, та перший із трьох символів має бути відмінний від символу «D».

2.8. На підставі заяви Учасника біржових торгів на строковому ринку, вказаної в пункті 2.3 цієї статті, Біржею одночасно відкриваються: розділ реєстра обліку позицій та розділ грошового реєстра. Обом розділам клірингових реєстрів присвоюється однаковий код розділу, вказаний в заявці Учасника біржових торгів.

3. Порядок закриття розділів клірингових реєстрів

3.1. Закриття розділу клірингового реєстра можливе тільки при нульовому значенні, що враховується на такому розділі клірингового реєстра.

3.2. Закриття додаткових розділів клірингових реєстрів здійснюється Біржею на підставі заявки Учасника біржових торгів на строковому ринку, яка надана Біржі (форма F06, передбачена додатком № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку), та містить код розділу, що закривається, та дату закриття, або при анулюванні статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку.

3.3. Закриття розділу з кодом ХХУУ000 здійснюється після закриття усіх інших розділів даної Групи об'єднаних розділів.

3.4. Закриття основних розділів реєстра обліку позицій і грошового реєстра, а також реєстра обліку Внеску до Страхового фонду, відкритих для Учасника біржових торгів на строковому ринку, здійснюється Біржею після закриття усіх інших розділів клірингових реєстрів, відкритих для даного Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Додаток 4
до Правил торгівлі в Секції строкового ринку
ПАТ «Українська біржа»

**МЕТОДИКА
ВИЗНАЧЕННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ ЦІНИ СТРОКОВИХ КОНТРАКТІВ**

1. Загальні положення

- 1.1 Ця методика встановлює порядок визначення розрахункових цін строкових контрактів, які використовуються для оцінки та зниження ринкових ризиків, що виникають у контрагентів за строковими контрактами.
- 1.2. Розрахункові ціни строкових контрактів визначаються в ході клірингових сесій, що проводяться Біржею.
- 1.3. Розрахункова ціна строкового контракту виражена у валюті Ціни укладення строкового контракту, яка визначена Зразковою формою строкового контракту.
- 1.4. Розрахункова ціна визначається за кількість одиниць базового активу, встановлену Зразковою формою строкового контракту для Ціни укладення строкового контракту.
- 1.5. Розрахункова ціна строкового контракту визначається (встановлюється) з точністю, встановленою Зразковою формою строкового контракту для Ціни укладення строкового контракту. Якщо для визначення розрахункової ціни з вказаною точністю потрібне округлення, то воно проводиться згідно правил математичного округлення.
- 1.6. Розрахункова ціна строкового контракту для першого Торговельного дня, в ході якого може бути укладений даний строковий контракт, встановлюється рішенням Біржі.

2. Порядок визначення Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту

- 2.1. Визначення Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту з певним базовим активом та Датою виконання, по якому в період часу з моменту закінчення попередньої та до моменту початку поточної клірингової сесії були укладені Ф'ючерсні контракти на підставі безадресних Заявок, здійснюється в наступному порядку.
  - 2.1.1. Розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту приймається рівною ціні останнього Ф'ючерсного контракту, укладеного на підставі безадресних Заявок, крім випадку, передбаченого пунктом 2.1.2 цієї методики.
  - 2.1.2. Якщо на момент початку поточної клірингової сесії найбільша ціна в поданих безадресних Заявках на купівлю вище ціни останнього Ф'ючерсного контракту, укладеного на підставі безадресних Заявок, або найменша ціна в поданих безадресних Заявках на продаж, нижче за ціну останнього Ф'ючерсного контракту, укладеного на підставі безадресних Заявок, розрахункова ціна

Ф'ючерсного контракту приймається рівною такій найбільшій або такій найменшій ціні.

2.2. Визначення розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту з певним базовим активом та Датою виконання, по якому в період часу з моменту закінчення попередньої та до моменту початку поточної клірингової сесії не було укладено Ф'ючерсних контрактів на підставі безадресних Заявок, здійснюється в наступному порядку.

2.2.1. За наявності на момент початку поточної клірингової сесії поданих безадресних Заявок на укладання Ф'ючерсного контракту з даним базовим активом та Датою виконання, розрахункова ціна такого Ф'ючерсного контракту визначається на підставі цін, вказаних в таких Заявках, таким чином:

- за наявності Заявки на купівлю за ціною, вищою за попередню розрахункову ціну або Заявку на продаж за ціною, нижчу за попередню розрахункову ціну, в якості розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту приймається ціна даної Заявки;
- за наявності як Заявок на купівлю, так і Заявок на продаж, в якості розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту приймається ціна, визначена як середньоарифметичне значення між найбільшою ціною в Заявках на купівлю та найменшою ціною в Заявках на продаж.

2.2.2. За відсутності на момент початку поточної клірингової сесії поданих безадресних Заявок на укладання Ф'ючерсного контракту з даним базовим активом та Датою виконання, розрахункова ціна такого Ф'ючерсного контракту визначається таким чином:

- за наявності між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку невиконаних (неприпинених) зобов'язань за даним Ф'ючерсним контрактом Розрахункова ціна не змінюється;
- за відсутності між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку невиконаних (неприпинених) зобов'язань за даним Ф'ючерсним контрактом, розрахункова ціна або не змінюється, або встановлюється рішенням Біржі.

3. Обмеження зміни Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту

3.1. Розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту, визначена відповідно до статті 2 цієї методики в ході поточної клірингової сесії, не може відрізнятись від розрахункової ціни даного Ф'ючерсного контракту, встановленої Біржею за підсумками попередньої клірингової сесії, більш ніж на половину Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом, встановленої за підсумками попередньої клірингової сесії в порядку, визначеному додатком № 5 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Якщо вказана умова не дотримується, виконується зменшення або збільшення Розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту до найближчого значення, яке відповідає цій умові.

4. Порядок визначення Розрахункової ціни Опціону

- 4.1. Окрім випадку, передбаченого пунктом 1.6 цієї методики, Розрахункова ціна Опціону приймається рівною теоретичній ціні даного Опціону, розрахованій на момент початку поточної клірингової сесії.
- 4.2. Теоретична ціна опціону розраховується у відповідності до методики викладеної в статті 5 цього додатку.

5. Методика розрахунку теоретичної ціни опціону

- 5.1. Ця методика встановлює порядок розрахунку теоретичної ціни опціону.
- 5.2. В цілях цієї Методики під опціонами розуміються усі опціонні контракти, базовим активом яких є один і той же ф'ючерсний контракт, з однаковою датою останнього дня укладання цих опціонних контрактів, а під опціоном розуміється будь-який з вказаних опціонів (опціон з будь-якою ціною виконання).
- 5.3. Теоретична ціна опціону розраховується на підставі його теоретичної волатильності.
- 5.4. Теоретична волатильність по кожному опціону розраховується на підставі заявок по усіх опціонах.

Ринкова волатильність опціонів розрізняється на різних страйках (цінах виконання), утворюючи криву волатильності (криву залежності волатильності від ціни виконання при певному значенні ціни ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону). Вказана крива волатильності визначається на підставі заявок по усіх опціонах та представляється в параметричному вигляді з використанням шести параметрів:

$$\sigma = A + B * (1 - \exp(-C * y^2)) + \frac{D * \arctg(E * y)}{E},$$
$$y = x - S,$$
$$x = \ln\left(\frac{\text{Strike}}{F(t)}\right) / \sqrt{T},$$

де:

σ - волатильність, що визначена у відсотках від ціни ф'ючерсного контракту, який є базовим активом опціону;

Strike - страйк опціону;

F(t) - ціна ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, у момент розрахунку t;

T - час від теперішнього моменту t до дати останнього дня укладення опціону (у частках року).

Параметри A, B, C, D, E, S встановлюються таким чином, щоб для кожного страйку опціону значення кривої волатильності для цього страйку було вище волатильності кращої заявки, на купівлю та одночасно нижче волатильності кращої заявки на продаж по опціону із цим страйком. Підбір вказаних параметрів кривої волатильності здійснюється один раз в три хвилини.

Значення теоретичної волатильності розраховуються кожні п'ять секунд з урахування зміни ціни ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, та часу від теперішнього моменту до дати останнього дня укладення опціону.

Ціна ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, у нинішній момент часу t ($F(t)$) визначається виходячи з цін ф'ючерсних контрактів, укладених на торгах ПАТ "Українська біржа", з урахуванням положень пункту 5 цієї Методики.

Перерахунок ціни виконання опціону в одиниці виміру розрахункової ціни базового активу здійснюється відповідно до порядку, визначеного в специфікації відповідного опціону з урахуванням положень Правил торгівлі в Секції строкового ринку ПАТ «Українська біржа».

- 5.5. Волатильність заявки (волатильність ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, для відповідної заявки) визначається виходячи з ціни заявки відповідно до моделі Блэка-Шоулса для опціонів на ф'ючерси з нульовою відсотковою ставкою з урахуванням припущення про те, що рух цін на ринку базового активу визначається стохастичним процесом, який ґрунтується на функції нормального розподілу $N(x)$ із параметрами $\mu = 0$ та $s = 1$:

$$N(x) = \int_{-\infty}^x \frac{1}{s\sqrt{2\pi}} * e^{-\frac{(x-\mu)^2}{2s^2}} dx.$$

При цьому існує наступна залежність між ціною опціону на ф'ючерс $Price(t)$ у нинішній момент часу t та волатильністю базового ф'ючерсу σ при ринковій відсотковій ставці, яка дорівнює нулю:

$$Pricecall(t) = F(t) * N(d1) - Strike * N(d2)$$

$$Priceput(t) = PriceCall(t) + Strike - F(t),$$

де:

$Pricecall(t)$ - ціна опціону на купівлю (Call - option) на даний момент часу t ;

$Priceput(t)$ - ціна опціону на продаж (Put - option) на даний момент часу t ;

$F(t)$ - ціна ф'ючерсного контракту, що є базовим активом, у нинішній момент часу t ;

$d1$ та $d2$ визначаються за наступними формулами:

$$d1 = \frac{\ln(F(t) / Strike) + \sigma^2 * T / 2}{\sigma \sqrt{T}},$$

$$d2 = d1 - \sigma \sqrt{T}$$

де:

T - час від теперішнього моменту t до дати останнього дня укладення опціону включно (у частках року);

σ - волатильність ф'ючерсного контракту, що є базовим активом, за рік в частках від $F(t)$.

При визначенні ціни ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, враховуються ціни ф'ючерсних контрактів (ціни заявок на укладення відповідних ф'ючерсних контрактів), які були укладені на торгах ПАТ "Українська біржа" до моменту часу t .

Ціна ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, визначається за станом на теперішній момент часу t в порядку, аналогічному порядку,

встановленому в Методиці визначення розрахункової ціни строкових контрактів, що є додатком до Правил торгівлі в Секції строкового ринку ПАТ «Українська біржа» (далі - Методика визначення розрахункової ціни), та/або специфікації відповідного ф'ючерсного контракту.

При цьому умови використання цін заявок на укладення відповідних ф'ючерсних контрактів при визначенні ціни ф'ючерсного контракту на момент часу t аналогічні порядку, встановленому в Методиці визначення розрахункової ціни та/або специфікації відповідного ф'ючерсного контракту.

- 5.6. Коефіцієнти "дельта" розраховуються по опціонах на підставі теоретичної волатильності по наступній формулі:

$$D_C = \int_{-\infty}^{d_1} \frac{1}{\sqrt{2\pi}} * e^{\frac{-x^2}{2}} dx,$$
$$D_P = D_C - 1,$$

де:

D_C - коефіцієнт "дельта" для опціонів на купівлю (Call - option);

D_P - коефіцієнт "дельта" для опціонів на продаж (Put - option);

d_1 - коефіцієнт, що розраховується по наступній формулі,:

$$d_1 = \frac{\ln(F(t) / Strike) + (r + \sigma^2 / 2) * T}{\sigma \sqrt{T}},$$

де:

Strike – страйк опціону;

$F(t)$ - ціна ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, у нинішній момент часу t ;

r - відсоткова ставка (у частках одиниці);

T - час від теперішнього моменту t до дати останнього дня укладення опціону включно (у долях року);

σ - волатильність ф'ючерсного контракту, що є базовим активом опціону, за рік в долях від $F(t)$.

Коефіцієнт "дельта" по опціону розраховується за підсумками основної торговельної сесії одночасно з теоретичною ціною опціону.

Для розрахунку цього коефіцієнта, а також теоретичної ціни опціону завжди використовується нульова відсоткова ставка.

ПОРЯДОК ВИЗНАЧЕННЯ СТАВКИ ПОЧАТКОВОЇ МАРЖІ, ВЕРХНЬОГО ТА НИЖНЬОГО ЛІМІТУ КОЛИВАННЯ ЦІН

1. Загальні положення

- 1.1. В ході клірингової сесії для кожного Ф'ючерсного контракту, який може укладатися на Торгах:
- 1) відповідно до цього порядку визначається Ставка початкової маржі;
  - 2) встановлюються значення Верхнього та Нижнього ліміту коливання цін.
- 1.1.1. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом не може бути менша, ніж Мінімальна ставка початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом, яка встановлена Біржею.
Інформація про значення Мінімальних ставок початкової маржі за усіма Ф'ючерсними контрактами, які можуть укладатися на Торгах, публікуються на Сайті Біржі.
- 1.1.2. Значення Верхнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту встановлюється рівним сумі розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту та половини Ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом.
Значення Нижнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту встановлюється рівним різниці розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту та половини Ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом.
- 1.2. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом, Верхній і Нижній ліміт коливання цін Ф'ючерсного контракту виражаються у валюті розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту.
- 1.3. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в перший Торговельний день, в ході якого може бути укладений Ф'ючерсний контракт, встановлюється рішенням Біржі.
- 1.4. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом може бути збільшена в ході Торгів при настанні випадків, вказаних в статті 2 цього порядку.
Порядок збільшення Ставки початкової маржі в ході торгів визначений статтею 3 цього порядку.
- 1.4.1. При зміні в ході Торгів Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом Біржа встановлює нові значення Верхнього і Нижнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту:
- при першій зміні Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів значення Верхнього і Нижнього ліміту коливання цін Ф'ючерсного контракту встановлюються в порядку, визначеному пунктом 1.1.2 цієї статті;
  - при другій зміні Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів значення Верхнього і Нижнього ліміту коливання цін

Ф'ючерного контракту встановлюються в порядку, визначеному пунктом 3.5 цього порядку.

- 1.5. Для цілей визначення Початкової маржі Ф'ючерні контракти, які можуть укладатися на Торгах, об'єднуються в Спредові групи. У кожену Спредову групу входить Основний ф'ючерний контракт, та можуть входити Додаткові ф'ючерні контракти.
- 1.5.1. При зміні Ставки початкової маржі за Основним ф'ючерним контрактом змінюються Ставки початкової маржі за Додатковими ф'ючерними контрактами, що входять в одну Спредову групу з Основним ф'ючерним контрактом, в наступному порядку: Ставка початкової маржі за Додатковим ф'ючерним контрактом дорівнює Ставці початкової маржі за Основним ф'ючерним контрактом, помноженій на коефіцієнт, встановлений Біржею.
- 1.5.2. Інформація про Основні та Додаткові ф'ючерні контракти, що входять до Спредових груп, та значення вказаних коефіцієнтів публікуються на Сайті Біржі.

2. Підстави для збільшення Ставки початкової маржі в ході Торгів

- 2.1. Ставка початкової маржі за Ф'ючерним контрактом збільшується в ході Торгів при подачі в ході Торгів хоч б однієї безадресної Заявки на купівлю (продаж) даного Ф'ючерного контракту з ціною, рівною Верхньому (Нижньому) ліміту коливання цін даного Ф'ючерного контракту, та наявності безперервно протягом 15 (п'ятнадцяти) хвилин з моменту оголошення вказаної Заявки хоч б однієї оголошеної безадресної Заявки на купівлю (продаж) даного Ф'ючерного контракту з ціною, що відрізняється від Верхнього (Нижнього) ліміту коливання цін не більш ніж на порогове значення, за умови, що сумарний обсяг зобов'язань за даним Ф'ючерним контрактом складає більше 25 (двадцяти п'яти) % від сумарного обсягу зобов'язань за усіма Ф'ючерними контрактами, укладеними на підставі тієї ж Зразкової форми строкового контракту, що і даний Ф'ючерний контракт.
- 2.1.1. Порогове значення встановлюється Біржею у відсотках від Ставки початкової маржі за Ф'ючерним контрактом та публікується на Сайті Біржі.
- 2.1.2. Наявність поданої безадресної Заявки з ціною, рівною Верхньому ліміту коливання цін, означає зростання цін, а рівною Нижньому ліміту коливання цін - зниження цін.
- 2.2. Якщо умова, вказана в пункті 2.1 цієї статті, дотримується для Основного ф'ючерного контракту, то одночасно із зміною Ставки початкової маржі за таким Ф'ючерним контрактом змінюються Ставки початкової маржі за Додатковим ф'ючерним контрактом в порядку, вказаному в пункті 1.5 цього порядку, за винятком випадку, коли Ставка початкової маржі за Додатковим ф'ючерним контрактом вже була збільшена згідно підстав, вказаних в пункті 2.1 цієї статті.

3. Порядок збільшення Ставки початкової маржі в ході Торгів

- 3.1. У разі потреби зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерним контрактом в ході Торгів Біржа припиняє Торги за даним Ф'ючерним контрактом, а також за Ф'ючерними контрактами, що входять в одну Спредову групу з даним

Ф'ючерсним контрактом, та Опціоном, базовим активом яких є всі вказані Ф'ючерсні контракти.

3.1.1. Після зміни в ході Торгів Ставки початкової маржі Біржа:

- перераховує Початкову маржу для всіх Груп об'єднаних розділів та всіх Учасників строкового ринку;
- встановлює нові значення Верхнього і Нижнього лімітів коливання цін;
- поновлює Торги за строковими контрактами, Торги за якими були призупинені.

3.1.2. Період призупинення торгів у разі потреби зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів не може перевищувати 15 (п'ятнадцяти) хвилин.

3.2. Протягом одного періоду від моменту закінчення попередньої клірингової сесії до моменту початку наступної клірингової сесії зміна Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом може проводитися не більше двох разів.

3.3. Якщо на момент призупинення Торгів для першого збільшення Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом у всіх Учасників біржових торгів на строковому ринку відсутні невиконані Маржинальні вимоги, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом збільшується на 50% (п'ятдесят відсотків).

3.4. Якщо на момент призупинення Торгів для першого збільшення Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом хоча б у одного Учасника біржових торгів на строковому ринку є невиконана Маржинальна вимога, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом збільшується на величину, встановлену Біржею, але не більше ніж на 50% (п'ятдесят відсотків).

3.5. Якщо після першого збільшення Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом в ході Торгів знову виникають умови, передбачені пунктом 2.1 цього порядку, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом повторно змінюється на величину, встановлену Біржею, та встановлюються нові значення Верхнього і Нижнього лімітів коливання цін Ф'ючерсного контракту в наступному порядку:

- в разі зростання цін: Нижній ліміт коливання цін збільшується до значення, встановленого на момент закінчення попередньої клірингової сесії, а Верхній ліміт коливання цін встановлюється рівним сумі Нижнього ліміту коливання цін та Ставки початкової маржі;
- в разі зниження цін: Верхній ліміт коливання цін зменшується до значення, встановленого на момент закінчення попередньої клірингової сесії, а Нижній ліміт коливання цін встановлюється рівним різниці Верхнього ліміту коливання цін та Ставки початкової маржі.

4. Порядок зміни Ставки початкової маржі в ході клірингової сесії

4.1. На початку кожної клірингової сесії для кожного Ф'ючерсного контракту, який може укладатися на Торгах, Ставка початкової маржі встановлюється рівною Ставці початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом, яка встановлена в ході попередньої клірингової сесії.

- 4.2. Потім для кожного Основного ф'ючерсного контракту перевіряється необхідність зміни Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом та, у разі потреби, Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом змінюється таким чином.
- 4.2.1. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом збільшується на 50% (п'ятдесят відсотків), в наступних випадках:
- 3) за наявності безперервно протягом останніх 5 (п'яти) хвилин перед початком клірингової сесії хоча б однієї поданої безадресної Заявки на купівлю (продаж) Ф'ючерсного контракту з ціною рівною Верхньому (Нижньому) ліміту коливання цін даного Ф'ючерсного контракту, за умови, що сумарний обсяг зобов'язань за даним Ф'ючерсним контрактом складає не більше 25% (двадцяти п'яти відсотків) від сумарного обсягу зобов'язань за всіма Ф'ючерсними контрактами, укладеними на підставі тієї ж Специфікації строкового контракту, що і даний Ф'ючерсний контракт;
  - 4) якщо для кожного з двох найближчих періодів (від моменту закінчення попередньої клірингової сесії до моменту початку наступної клірингової сесії) передуючих кліринговій сесії, що проводиться, виконується наступна умова:
    - зміна розрахункової ціни, розрахованої в ході наступної клірингової сесії, до розрахункової ціни, розрахованої в ході попередньої клірингової сесії, даного Ф'ючерсного контракту складає не менше ніж 75% (сімдесят п'ять відсотків) від половини Ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом.
  - 5) якщо зміна розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту, яка визначена в ході поточної клірингової сесії відповідно до статті 2 Методики визначення розрахункової ціни строкових контрактів, що є додатком №4 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку ПАТ «Українська біржа», без врахування обмеження на зміну розрахункової ціни Ф'ючерсного контракту, встановленого статтею 3 вказаної методики, в порівнянні з розрахунковою ціною Ф'ючерсного контракту, яка встановлена в ході попередньої клірингової сесії, перевищує половину Ставки початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом.
- 4.2.2. Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом зменшується на 25% (двадцять п'ять відсотків), якщо для кожного з останніх десяти періодів від моменту закінчення попередньої клірингової сесії до моменту початку наступної клірингової сесії, передуючих кліринговій сесії, що проводиться, виконується наступна умова:
- зміна розрахункової ціни, розрахованої в ході наступної клірингової сесії, до розрахункової ціни, розрахованої в ході попередньої клірингової сесії, даного Ф'ючерсного контракту складає менше 50% (п'ятдесят відсотків) від половини Ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом.
- 4.3. В ході вечірньої клірингової сесії Ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом може бути збільшена Біржею шляхом збільшення Мінімальної ставки початкової маржі за даним Ф'ючерсним контрактом, в наступних випадках:

- б) не більше ніж за 5 (п'ять) торговельних днів до останнього Торговельного дня, в ході якого може бути укладений строковий контракт;
  - 7) перед святковими днями, коли Торги в Секції строкового ринку не проводяться Біржею протягом 3 (трьох) і більше днів підряд;
  - 8) перед вихідними (святковими) днями, якщо хоча б в один день, в який Торги в Секції строкового ринку не проводяться, передбачається проведення торгів на ринку базового активу Ф'ючерсного контракту;
  - 9) за рішенням Біржі.
- 4.3.1. Якщо Мінімальна ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом збільшується на певний період часу, то по закінченню вказаного періоду часу Мінімальна ставка початкової маржі за Ф'ючерсним контрактом зменшується до значення, встановленого перед його збільшенням.

Додаток 6
до Правил торгівлі в Секції строкового ринку
ПАТ «Українська біржа»

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО СИСТЕМУ ЗАХОДІВ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ
РИЗИКІВ НЕВИКОНАННЯ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ЗА СТРОКОВИМИ
КОНТРАКТАМИ,
укладеними на ПАТ «Українська біржа»**

ЗМІСТ

- Стаття 1. Загальні положення
- Стаття 2. Ризики невиконання Строкових контрактів
- Стаття 3. Заходи щодо зниження ринкових ризиків
- Стаття 4. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Учасників біржових торгів на Строковому ринку
- Стаття 5. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Біржі
- Стаття 6. Параметри системи заходів щодо зниження ризиків невиконання Строкових контрактів
- Стаття 7. Варіаційна маржа
- Стаття 8. Премія
- Стаття 9. Маржинальна вимога
- Стаття 10. Зобов'язання по погашенню загальної дебіторської заборгованості

Стаття 11. Підстави виконання (припинення) зобов'язань по Строковим контрактам та порядок визначення зобов'язань по Строковим контрактам, які підлягають виконанню.

Стаття 12. Порядок виконання (припинення) зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

Стаття 13. Порядок виконання Опціонів

Стаття 14. Порядок виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів на Дату виконання

Стаття 15. Порядок виконання поставочних Ф'ючерсних контрактів, базовим активом яких є цінні папери, на Дату виконання

Стаття 1. Загальні положення

1.1. Це Положення про систему заходів щодо зниження ризиків (далі - Положення) містить опис ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами, які укладаються на ПАТ «Українська біржа», перелік параметрів системи гарантій виконання зобов'язань за Строковими контрактами та порядок їх визначення, зобов'язання сторін Строкових контрактів щодо забезпечення виконання Строкових контрактів та порядок припинення (виконання) зазначених зобов'язань.

1.2. Біржа та Учасник біржових торів на Строковому ринку усвідомлюють та визнають, що:

1.2.1. Права та обов'язки Учасників біржових торів на Строковому ринку та Біржі, що виникають із Строкових контрактів, виконуються (припиняються) в порядку, встановленому Положенням.

1.2.2. У випадках, визначених Положенням, Біржа здійснює зміну значень розділів клірингових реєстрів у порядку, визначеному Положенням.

Стаття 2. Ризики невиконання зобов'язань за Строковими контрактами

2.1. Основними ризиками невиконання зобов'язань за Строковими контрактами є ринковий ризик та кредитний ризик.

2.1.1. Ринковий ризик виникає у Сторони Строкового контракту під час змін ринкових показників, які впливають на ціну базового активу Строкового контракту.

2.1.2. Кредитний ризик – це ризик неплатоспроможності контрагента за Строковим контрактом, в тому числі тимчасової втрати ліквідності.

2.2. З метою зниження зазначених вище ризиків Біржа створює систему заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами.

Стаття 3. Заходи щодо зниження ринкових ризиків

3.1. Для зниження ринкових ризиків Біржа:

- встановлює правила визначення розрахункових цін Строкових контрактів, за якими будуть оцінюватися ринкові ризики, що виникають у контрагентів за Строковими контрактами ;
- встановлює правила розрахунку ринкових ризиків (в грошовому вираженні), що виникають у контрагентів за Строковими контрактами, і які викликані зміною розрахункових цін Строкових контрактів;
- встановлює правила визначення зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі з метою відшкодування розрахованих ринкових ризиків, що виникають у контрагентів за Строковими контрактами.

3.2. Визначення розрахункових цін Строкових контрактів здійснюється відповідно до Методики визначення розрахункової ціни Строкових контрактів, яка є Додатком №4 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

3.3. Розрахунок ринкових ризиків та визначення зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі здійснюється в ході клірингових сесій, які проводяться Біржею щоденно. В ході клірингової сесії:

- у Учасників біржових торгів на строковому ринку, які створюють ринкові ризики для Біржі за Строковими контрактами, виникають зобов'язання перерахувати Біржі суму грошових коштів, яка дорівнює оцінці цих ризиків (Варіаційну маржу);
- у Учасників біржових торгів на строковому ринку, які приймають на себе ринкові ризики Біржі за Строковими контрактами, виникає право вимоги до Біржі щодо перерахування останнім суми грошових коштів, яка дорівнює оцінці цих ризиків (Варіаційну маржу).

3.4. З метою оперативного виконання (припинення) зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі та інших зобов'язань щодо перерахування грошових коштів, що виникають у Учасників біржових торгів на строковому ринку, у випадках, визначених Положенням, Біржа встановлює умови забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, які є необхідними для укладання Строкових контрактів з Учасником біржових торгів на строковому ринку та для наявності невиконаних зобов'язань за Строковими контрактами у Учасника біржових торгів на строковому ринку.

3.5. Обсяг зобов'язань щодо перерахування грошових коштів, які можуть виникнути у Учасника біржових торгів на строковому ринку по відношенню до Біржі за Строковими контрактами за результатами двох найближчих клірингових сесій, оцінюється Біржею, та складає Початкову маржу.

3.5.1. Розрахунок Початкової маржі здійснюється:

- за зобов'язаннями за Строковими контрактами, які обліковуються на розділах реєстра обліку позицій, відкритих Біржею для обліку зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку, які входять в одну Групу об'єднаних розділів (далі – Початкова маржа для Групи об'єднаних розділів);
- за зобов'язаннями за Строковими контрактами, які обліковуються на розділах реєстру обліку позицій, відкритих Біржею для обліку зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку, як суму Початкової маржі для всіх Груп об'єднаних розділів (далі – Початкова маржа для Учасника біржових торгів на строковому ринку).

Значення Початкової маржі вказуються в звітах, які надає Біржа за результатами клірингової сесії відповідно до Правил торгівлі в Секції строковому ринку.

3.6. Умова забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами дотримується, якщо обсяг загальної кредиторської заборгованості Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку не менший, ніж значення Початкової маржі для Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Умова забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами не дотримується, якщо обсяг загальної кредиторської заборгованості Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку є меншим, ніж значення Початкової маржі для Учасника біржових торгів на строковому ринку.

Стаття 4. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Учасників біржових торгів на строковому ринку.

4.1. Контроль за дотриманням умови забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, є також заходом, спрямованим на зниження кредитних ризиків, що виникають у Біржі щодо іншого Учасника біржових торгів на строковому ринку.

4.1.1. Початкова маржа, яка розраховується з метою здійснення контролю за дотриманням умови забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, залежить від обсягу зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку за Строковими контрактами та від волатильності (мінливості) цін цих Строкових контрактів.

4.1.2. Виходячи з волатильності цін Строкового контракту, встановлюється Ставка Початкової маржі за Строковим контрактом, Верхній та Нижній ліміти коливань цін Строкового контракту.

4.1.3. Ставка Початкової маржі за Строковим контрактом обмежує потенційно можливий обсяг зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі, який може виникнути за Строковим контрактом за результатами найближчої клірингової сесії.

4.1.4. Верхній та Нижній ліміти коливань цін Строкового контракту обмежують ціни Строкових контрактів, які укладаються на торгах.

4.1.5. Порядок зміни Ставки Початкової маржі за Строковим контрактам, Верхнього та Нижнього лімітів коливань цін Строкового контракту визначається в додатку № 5 до Правил торгів в Секції строкового ринку.

4.2. Якщо в ході клірингової сесії встановлюється факт недотримання умов забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами щодо Учасника біржових торгів на строковому ринку, то в цьому випадку у цього Учасника біржових торгів на строковому ринку виникає Маржинальна вимога.

Стаття 5. Заходи щодо зниження кредитних ризиків Біржі

5.1. Ризик втрати Біржею ліквідності виникає у випадку, коли існує загальна дебіторська заборгованість одного або декількох Учасників біржових торгів на строковому ринку перед Біржею, яка свідчить про зобов'язання Учасників біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі.

5.2. У випадку непогашення Учасником біржових торгів на строковому ринку загальної дебіторської заборгованості у термін, встановлений пунктом 10.2. Положення, Біржа призупиняє доступ цього Учасника біржових торгів на строковому ринку до торгів в Секції строкового ринку і починає використовувати кошти Страхового та Резервного фондів з метою покриття ризику втрати ліквідності. Використання коштів здійснюється у порядку, визначеному в додатку № 7 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку. Також Біржа може застосовувати до Учасника біржових торгів на строковому ринку інші заходи дисциплінарного впливу.

Стаття 6. Параметри системи заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами

6.1. Параметрами системи заходів щодо зниження ризиків невиконання зобов'язань за Строковими контрактами для кожного Ф'ючерсного контракту є:

- розрахункова ціна;
- Ставка Початкової маржі;
- Верхній та Нижній ліміти коливань цін.

6.2. Для Опціонів, базовим активом яких є Ф'ючерсний контракт, параметри системи заходів щодо зниження ризиків невиконання зазначеного Ф'ючерсного контракту є також параметрами системи заходів щодо зниження ризиків невиконання цього Опціону.

6.3. На початок першого торгового дня, в ході якого може бути укладений Строковий контракт, значення зазначених параметрів встановлюються Біржею, в інших випадках – у порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.

6.4. Значення параметрів системи заходів щодо зниження ризиків невиконання Строкових контрактів опубліковуються на веб-сайті Біржі за адресою www.ux.ua.

Стаття 7. Варіаційна маржа

7.1. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі виникає між Біржею та іншим Учасником біржових торгів на строковому ринку по укладених Ф'ючерсних та Опціонних контрактах (у разі, якщо вказані зобов'язання передбачені Зразковою формою Опціона).

7.2. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі виникають в ході клірингових сесій, які проводить Біржа.

7.3. Обсяг зобов'язань щодо перерахування Варіаційної маржі за кожним Ф'ючерсним контрактом та Опціонним контрактам, зобов'язання за яким не припинені, визначаються в ході клірингової сесії в наступному порядку:

7.3.1. Сума Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом розраховується за наступними формулами:

$VM_{open} = (C_{settl} - C_{fut}) \times L \times Rate,$ $VM_{cur} = (C_{settl} - C_{prev}) \times L \times Rate, \text{ де:}$	
VM_{open}	сума Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом, за яким розрахунок Варіаційної маржі ще не здійснювався;
VM_{cur}	сума Варіаційної маржі за Ф'ючерсним контрактом, за яким розрахунок Варіаційної маржі вже здійснювався;
C_{settl}	розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту, яка визначена в ході поточної клірингової сесії;
C_{prev}	розрахункова ціна Ф'ючерсного контракту, яка визначена в ході попередньої клірингової сесії;
C_{fut}	Ціна укладання Ф'ючерсного контракту;
L	Коефіцієнт, який визначається, як відношення обсягу лоту (кількості одиниць базового активу Ф'ючерсного контракту) до обсягу базового лота (кількість одиниць базового активу, ціна за який виставляється в торговельну систему).
$Rate$	Курс валюти, в якій визначається Розрахункова ціна Ф'ючерсу, до валюти України (гривни). Якщо Розрахункова ціна Ф'ючерсу визначається в гривні, то цей коефіцієнт дорівнює 1 (одиниці). Якщо Розрахункова ціна Ф'ючерсу визначається у валюті,

	відмінній від гривни, то цей коефіцієнт дорівнює офіційному курсу відповідної валюти до гривни, встановленому Національним Банком України на день розрахунку.
--	---

7.3.2. Варіаційна маржа за Опціонним контрактом розраховується за наступними формулами:

$VM_{open} = (C_{settl} - Pr) \times Rate$	
$VM_{cur} = (C_{settl} - C_{prev}) \times Rate$	
VM_{open}	сума Варіаційної маржі за Опціонним контрактом, за яким розрахунок Варіаційної маржі ще не здійснювався;
VM_{cur}	сума Варіаційної маржі за Опціонним контрактом, за яким розрахунок Варіаційної маржі вже здійснювався;
Pr	ціна (премія) укладання Контракту;
C_{settl}	розрахункова ціна Опціонного контракту, яка визначена в ході поточної клірингової сесії;
C_{prev}	розрахункова ціна Опціонного контракту, яка визначена в ході попередньої клірингової сесії;
$Rate$	Курс валюти, в якій визначається Розрахункова ціна Опціону, до валюти України (гривни). Якщо Розрахункова ціна Опціону визначається в гривні, то цей коефіцієнт дорівнює 1 (одиниці). Якщо Розрахункова ціна Опціону визначається у валюті, відмінній від гривни, то цей коефіцієнт дорівнює офіційному курсу відповідної валюти до гривни, встановленому Національним Банком України на день розрахунку.

7.3.3. Якщо згідно до зразкової форми Строкового контракту його ціна вказується в пунктах, то ціна Строкового контракту (премія за Опціоном) в цьому випадку визначається шляхом множення ціни контракту в пунктах на вартість одного пункту. Обсяг зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі за Ф'ючерним та Опціонним контрактами дорівнює абсолютному значенню суми Варіаційної маржі, округленому до сотої долі гривні (до копійок) за правилами математичного округлення.

7.3.4. Розрахункова ціна Опціонного контракту визначається Біржею в порядку та в строки, що встановлені Правилами торгівлі.

7.3.5. Варіаційна маржа розраховується та сплачується в період з першого дня укладання Строкового контракту до останнього дня укладення Строкового контракту включно. Підсумкова варіаційна маржа розраховується та сплачується під час останньої клірингової сесії в дату виконання контракту.

7.4. Якщо сума Варіаційної маржі додатна, то Продавець Ф'ючерсного або Опціонного контракту зобов'язаний перерахувати суму Варіаційної маржі Покупцю Ф'ючерсного або Опціонного контракту.

7.5. Якщо сума Варіаційної маржі від'ємна, то Покупець Ф'ючерсного або Опціонного контракту зобов'язаний перерахувати абсолютне значення Варіаційної маржі Продавцю Ф'ючерсного або Опціонного контракту.

7.6. Зобов'язання щодо перерахування Варіаційної маржі обліковуються Біржею на розділах грошового реєстру в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів .

7.7. Зобов'язання щодо перерахуванню Варіаційної маржі обліковуються Біржею на розділі грошового реєстру, код якого співпадає з кодом розділу реєстру обліку позицій, на якому обліковуються Ф'ючерсні або Опціонні контрактом.

7.8. Припинення зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі здійснюється у порядку, передбаченому статтею 12 Положення.

7.9. Суми перерахованої Варіаційної маржі за Строковим контрактом є витратами за цим Строковим контрактом. Суми отриманої Варіаційної маржі є доходами по цьому Строковому контракту. Бухгалтерський та податковий облік Варіаційної маржі здійснюється у відповідності до положень (стандартів) бухгалтерського обліку та вимог Податкового Кодексу України.

Стаття 8. Премія

8.1. Зобов'язання по перерахуванню Премії виникає між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, які є Сторонами Опціону в момент його укладення в порядку, передбаченому Зразковою формою.

8.2. Зобов'язання по перерахуванню Премії обліковується Біржею на розділі грошового реєстру, код якого співпадає з кодом розділу реєстру обліку позицій, зазначеному в Заявці, на підставі якої був укладений Опціон.

8.3. Зобов'язання по перерахуванню Премії обліковується Біржею на розділах грошового реєстру в ході клірингових сесій в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

8.4. Припинення зобов'язань по перерахуванню Премії заліком або виконанням здійснюється в порядку, встановленому статтями 12 та 13 Положення.

Стаття 9. Маржинальна вимога

9.1. Маржинальна вимога – це зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку усунути відсутність забезпечення (незабезпеченість) зобов'язань за Строковими контрактами, а Біржа має право вимагати від Учасника біржових торгів на строковому ринку її усунення.

9.2. Інформація про факт виникнення Маржинальної вимоги доводиться до відома Учасника біржових торгів на строковому ринку шляхом надання йому Біржею звіту відповідно з Правилами торгівлі на строковому ринку.

9.3. Маржинальна вимога може бути виконана Учасником біржових торгів на строковому ринку за рахунок:

- перерахування грошових коштів на рахунок Біржі;
- закриття позицій – зменшення обсягу невиконаних по відношенню до Біржі зобов'язань за Строковими контрактами шляхом укладання Учасником біржових торгів на строковому ринку Строкових контрактів, що приводить до дострокового припинення зобов'язань за Строковими контрактами, які обліковуються на розділах реєстру обліку позицій. Порядок дострокового припинення зобов'язань за Строковими контрактами визначений в статті 12 Положення.

9.4. Маржинальна вимога повинна бути виконана Учасником біржових торгів на строковому ринку не пізніше, ніж за 45 хвилин до початку найближчої наступної клірингової сесії.

9.4.1. Строк виконання Маржинальної вимоги може бути подовжений до початку найближчої наступної клірингової сесії, у випадку неможливості отримання Біржею від Банку інформації щодо зарахування грошових коштів на рахунок Біржі відповідно з порядком, встановленим договором, укладеним між Біржею та Банком.

9.5. Якщо Маржинальна вимога не буде виконана Учасником біржових торгів на строковому ринку в термін, встановлений в пункті 9.4. цієї статті, до Учасника біржових торгів на строковому ринку застосовується процедура примусового закриття позицій, яка встановлена в додатку № 8 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

Стаття 10. Зобов'язання по погашенню загальної дебіторської заборгованості

10.1 Якщо сума значень, які обліковуються на розділах грошового реєстру, відкритих Біржею для обліку зобов'язань по перерахуванню коштів, що виникають між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею, є додатною, то це свідчить про наявність загальної кредиторської заборгованості Біржею перед Учасником біржових торгів на строковому ринку в обсязі, який дорівнює розрахованому значенню.

Якщо зазначена сума є від'ємною, то це свідчить про наявність загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею в обсязі, який дорівнює абсолютному значенню розрахованого значення.

10.2. Учасник біржових торгів на строковому ринку зобов'язаний погасити загальну дебіторську заборгованість, яка виникла, шляхом внесення грошових коштів на рахунок Біржі протягом одного робочого дня з моменту її виникнення.

10.3. У випадку непогашення Учасником біржових торгів на строковому ринку загальної дебіторської заборгованості в строк, встановлений пунктом 10.2. цієї статті, Біржа має право вимагати погашення зазначеної заборгованості в порядку, передбаченому законодавством України.

10.4. Якщо загальна дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку визнається Біржею безнадійною заборгованістю відповідно до Податкового кодексу України, Біржа включає її до складу валових витрат.

Стаття 11. Підстави виконання (припинення) зобов'язань по Строковим контрактам та порядок визначення зобов'язань по Строковим контрактам, які підлягають виконанню.

11.1. Зобов'язання по Ф'ючерсному контракту повністю припиняються їх повним виконанням.

11.2. Зобов'язання сторони по Ф'ючерсному контракту повністю припиняються в результаті виникнення у цієї сторони зустрічних зобов'язань по Ф'ючерсному контракту з тим же кодом (позначенням), тобто виникнення у Продавця зобов'язань Покупця або у Покупця зобов'язань Продавця, з дотриманням вимог, передбачених цим Положенням.

11.3. Зобов'язання по Ф'ючерсному контракту можуть бути припинені на інших підставах, вказаних в цьому Положенні, у встановленому нею порядку.

11.4. Визначення зобов'язань по Строкових контрактах, що підлягають виконанню, здійснюється Біржею, виходячи з укладених Учасником біржових торгів Строкових контрактів та обсягу зобов'язань по Строкових контрактах, укладених раніше, що враховуються на розділах реєстру обліку позицій, відкритих для відповідного Учасника біржових торгів.

11.5. Два Строкові контракти, по одному з яких Учасник біржових торгів є Покупцем/Утримувачем, а по іншому - Продавцем/Підписчиком, вважаються розірваними (припиненими) з моменту закінчення клірингової сесії, в ході якої за даними Строковим контрактом були визначені зобов'язання, що підлягають виконанню, при цьому раніше виниклі зобов'язання, визначені в ході попередніх клірингових сесій, по таких Строкових контрактах не припиняються.

Стаття 12. Порядок виконання (припинення) зобов'язань по перерахуванню грошових коштів

12.1. Строк виконання всіх зобов'язань Учасників біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі, які виникають з Положення (та і з укладених Строкових контрактів) настає в момент виникнення таких зобов'язань.

12.2. Зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі може бути виконано (припинено) шляхом:

- перерахування грошових коштів на рахунок Біржі в порядку, передбаченому в додатку № 9 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку;
- заліку зазначеного зобов'язання з зобов'язанням Біржі щодо перерахування грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку в порядку, передбаченому підпунктом 12.2.1. цієї статті.

12.2.1. Якщо на розділі грошового реєстру, відкритого Біржею для обліку зобов'язань по перерахуванню коштів, що виникають між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею, обліковується (враховується) кредиторська заборгованість, Біржа здійснює залік зобов'язання, що виникло у Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів Біржі з вимогою Учасника біржових торгів на строковому ринку до Біржі по перерахуванню грошових коштів, які обліковуються (враховуються) на цьому розділі грошового реєстру.

Залік здійснюється на суму, яка дорівнює мінімальному з двох значень: обсягу зобов'язання, що виникло та обсягу кредиторської заборгованості, яка облікована (врахована) на розділі грошового реєстру.

Зобов'язання, які обліковуються на розділі грошового реєстру, заліковуються в порядку їх виникнення.

За результатами такого заліку або зменшується кредиторська заборгованість, яка обліковується на розділі грошового реєстру, або на розділі грошового реєстру починає обліковуватись (враховуватись) дебіторська заборгованість.

12.3. Строк виконання всіх зобов'язань Біржі по перерахуванню грошових коштів Учасникам біржових торгів на строковому ринку, що виникають з Положення (і з укладених Строкових контрактів), настає в момент їх вимоги – момент приймання Біржею від Учасника біржових торгів на строковому ринку Заяви на повернення грошових коштів за формою G02, яка передбачена додатком №1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.

12.4. Зобов'язання Біржі по перерахуванню грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку може бути виконане (припинено) шляхом:

- перерахування грошових коштів на рахунок Учасника біржових торгів на строковому ринку в порядку, визначеного додатком № 9 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку;
- заліку зазначеного зобов'язання з зобов'язанням Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування грошових коштів Біржі в порядку, передбаченому підпунктом 12.4.1. цієї статті.

12.4.1. Якщо на розділі грошового реєстру, відкритого Біржею для обліку зобов'язань по перерахуванню коштів, що виникають між Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею, облікована (врахована) дебіторська заборгованість, Біржа здійснює залік зобов'язання, що виникло у Біржі по перерахуванню грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку з вимогою Біржі до Учасника біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів, яке обліковане (враховане) на цьому розділі грошового реєстру.

Залік здійснюється на суму, яка дорівнює мінімальному з двох значень: обсягу зобов'язання, що виникло та обсягу дебіторської заборгованості, яка облікована (врахована) на розділі грошового реєстру.

Зобов'язання, які обліковуються на розділі грошового реєстру, заліковуються в порядку їх виникнення.

За результатами такого заліку або зменшується дебіторська заборгованість, яка обліковується на розділі грошового реєстру, або на розділі грошового реєстру починає обліковуватись (враховуватись) кредиторська заборгованість.

12.5. Перерахування грошових коштів на рахунок Учасника біржових торгів на строковому ринку виконується Біржею у випадку, якщо воно не приведе до виникнення Маржінальної вимоги у Учасника біржових торгів на строковому ринку та/або загальної дебіторської заборгованості Учасника строкового ринку.

12.6. Виконання (припинення) зобов'язань Учасників біржових торгів на строковому ринку або Біржею по перерахуванню грошових коштів здійснюється в порядку їх виникнення.

12.7. Якщо після прийняття Біржею рішення про анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа обліковує кредиторську заборгованість перед Учасником біржових торгів на строковому ринку по перерахуванню грошових коштів, то Біржа з метою погашення цієї заборгованості має право:

- перевести зазначені грошові кошти на банківський рахунок Учасника біржових торгів на строковому ринку, який зареєстрований на Біржі або зазначений в договорі на проведення операцій на строковому ринку;
- у випадку неможливості здійснити перерахування грошових коштів, внести зазначені кошти на депозит нотаріуса.

Здійснення дій, які передбачені цим пунктом, вважається належним виконанням Біржею зобов'язань по перерахуванню грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку.

Стаття 13. Порядок виконання Опціонів

13.1. Виконання опціонів здійснюється Біржею, яка є Підписчиком, при отриманні від Учасника біржових торгів на строковому ринку, який є Утримувачем, заяви про вимогу прав за Опціоном. Якщо виконання Опціону приводить до виникнення у Учасника біржових торгів на строковому ринку Маржинальної вимоги, Біржа має право не приймати від Учасника біржових торгів на строковому ринку заяви про вимогу прав за Опціоном.

13.1.1. Заява про вимогу прав за Опціоном подається Учасниками біржових торгів на строковому ринку з використанням ЕТС.

13.2. Біржа при надходженні заяви про вимогу прав за Опціоном, здійснює вимогу прав за Опціоном такої ж серії, за яким Біржа є Утримувачем.

13.2.1. Обрання Підписчика здійснюється Біржею по даті та часу укладання Опціонів, починаючи з самих ранішніх.

13.3. В результаті виконання Опціону, базовим активом якого є Ф'ючерсний контракт, між Учасником біржових торгів на Строковому ринку та Біржею укладається Ф'ючерсний контракт, який є базовим активом Опціону. Укладення Ф'ючерсного контракту здійснюється в порядку, що передбачений Зразковою формою опціонного контракту.

З метою визначення, у відповідності з цим Положенням, зобов'язань по перерахуванню Варіаційної маржі по Ф'ючерсному контракту, який був укладений в результаті виконання Опціону, ціна виконання опціону (ціна страйк) визнається Ціною укладення Ф'ючерсного контракту.

13.3.1. Облік Ф'ючерсних контрактів, що буди укладені в результаті виконання Опціону, здійснюється відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку по коду (позначенню) Ф'ючерсного контракту.

Облік виконаних Опціонів на розділі реєстру обліку позицій припиняється.

13.3.2. У випадку, коли Ф'ючерсні контракти, які були укладені в результаті виконання Опціону, не були припинені в порядку, визначеному статтею 12 Положення, Варіаційна маржа за даним Ф'ючерсним контрактом розраховується в порядку визначеному статтею 7 Положення.

13.3.3. Припинення Ф'ючерсних контрактів, які були укладені в результаті виконання Опціону, здійснюється в порядку, встановленому статтями 12,14,15 Положення.

Стаття 14. Порядок виконання розрахункових Ф'ючерсних контрактів на Дату виконання

14.1. На дату виконання розрахункового Ф'ючерсного контракту настає строк виконання зобов'язань за Ф'ючерсним контрактом, та виникають зобов'язання з датою виконання, що наступила, які встановлені зразковою формою Ф'ючерсного контракту.

Зобов'язання по сплаті Варіаційної маржі припиняються. Сплачена по цьому Ф'ючерсному контракту Варіаційна маржа визнається витратами. Отримана по цьому Ф'ючерсному контракту Варіаційна маржа визнається доходами.

Зобов'язання по сплаті Підсумкової маржі припиняються. Сплачена по цьому Ф'ючерсному контракту Підсумкова маржа визнається витратами. Отримана по цьому Ф'ючерсному контракту Підсумкова маржа визнається доходами.

14.2. Припинення зобов'язань здійснюється під час вечірньої клірингової сесії в Дату виконання.

Стаття 15. Порядок виконання Ф'ючерсних контрактів з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, на Дату виконання.

15.1. Особливості виконання зобов'язань за Ф'ючерсними контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, можуть встановлюватися рішенням Біржі щодо можливості укладання вказаного Ф'ючерсного контракту на Торгах.

15.2. На Дату виконання Біржа включає зобов'язання за Ф'ючерсними контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, у склад зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, які підлягають виконанню у порядку, визначеному Правилами торгівлі в Секції строкового ринку.

15.3. Виконання (припинення) зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів за Ф'ючерсними контрактами з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, які підлягають виконанню, з Датою виконання, що наступила, здійснюється у порядку, визначеному Правилами Біржі.

15.4. Кожне зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, не включено до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, які підлягають виконанню, є невиконаним і припиняється.

15.4.1. По кожному зобов'язанню за Ф'ючерсним контрактом з поставкою, базовим активом яких є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, яке не включене до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в зв'язку з недостатністю активів на рахунках Учасника біржових торгів на строковому ринку для його виконання, зазначений Учасник біржових торгів на строковому ринку є Стороною, яка не виконала зобов'язання і, відповідно до зразкової форми Ф'ючерсного контракту, зобов'язаний сплатити Біржі штраф в якості відступного.

15.4.2. За кожним зобов'язанням за Ф'ючерсним контрактом з поставкою, базовим активом якого є цінні папери, з Датою виконання, що наступила, який не включений до складу зобов'язань по оплаті/перереєстрації цінних паперів, що підлягають виконанню, в зв'язку з недостатністю активів на рахунку Біржі для його виконання, Біржа є Стороною, що не виконала зобов'язання, і відповідно до Зразкової форми Ф'ючерсного контракту, зобов'язана сплатити Учаснику біржових торгів на строковому ринку штраф в якості відступного.

15.4.3. Розмір штрафу розраховується як сума упущеної вигоди і добуток розрахункової ціни, Ставки початкової маржі і кількості одиниць базового активу Ф'ючерсного контракту.

Сума упущеної вигоди розраховується із розрахунку різниці між Ціною укладання Ф'ючерсного контракту і розрахунковою ціною Ф'ючерсного контракту.

Зобов'язання по оплаті частини штрафу, що становить упущену вигоду, виконується за рахунок коштів Варіаційної маржі, яка перерахована за Ф'ючерсним контрактом з поставкою, зобов'язання за яким були припинені оплатою відступного. При цьому зобов'язання щодо повернення Варіаційної маржі за таким Ф'ючерсним контрактом припиняється.

Зобов'язання по оплаті частини штрафу, що становить добуток Розрахункової ціни, Ставки початкової маржі та кількості одиниць базового активу Ф'ючерсного контракту, виконується за рахунок коштів Початкової маржі.

15.4.4. Зобов'язання по перерахуванню штрафу обліковується на розділі грошового реєстру в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів.

Дані зобов'язання обліковуються на розділі грошового реєстру, код якого співпадає з кодом розділу реєстра обліку позицій, на якому обліковувались зобов'язання за Ф'ючерсним контрактом з поставкою, які були припинені оплатою відступного.

Додаток 7
до Правил торгівлі в Секції строкового
ринку
ПАТ «Українська біржа»

ПОЛОЖЕННЯ ПРО СТРАХОВИЙ ТА РЕЗЕРВНИЙ ФОНДИ

Стаття 1. Загальні Положення

- 1.1. В межах системи заходів щодо зниження ризиків невиконання Строкових контрактів Біржа створює Страховий фонд та Резервний фонд.
- 1.2. Грошові кошти Страхового фонду та Резервного фонду обліковуються на рахунках Біржі.
- 1.3. Інформація про поточний стан (розмір) Страхового та Резервного фондів оприлюднюється на веб-сайті Біржі за адресою www.ux.ua.

Стаття 2. Порядок формування Резервного фонду

- 2.1 Резервний фонд формується тільки за рахунок грошових коштів Біржі.
- 2.2. Розмір Резервного фонду та порядок здійснення відрахувань в Резервний фонд встановлюється Біржею.

Стаття 3. Порядок формування Страхового фонду

- 3.1. Страховий фонд формується за рахунок внесків Учасників біржових торгів на строковому ринку.
- 3.2. Розмір Внеску до Страхового фонду встановлюється (змінюється) Біржею.
- 3.3. У випадку прийняття рішення про збільшення розміру Внеску до Страхового фонду Біржа направляє Учасникам біржових торгів на строковому ринку повідомлення, яке містить вимогу додатково внести грошові кошти в Страховий фонд. Зазначене повідомлення направляється Біржею в строк не пізніше ніж за 15 (п'ятнадцять) календарних днів до дати збільшення розміру Внеску до Страхового фонду.
- 3.4. У випадку невиконання Учасником біржових торгів на строковому ринку вимог Біржі про додаткове внесення грошових коштів в Страховий фонд у встановлений строк, Біржа має право:
  - змінити облік зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на основному розділі грошового реєстру, відкритого для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, та в розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду. Зазначені зміни здійснюються у порядку, визначеному Правилами торгівлі в Секції строкового ринку ПАТ «Українська біржа»;

- призупинити доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку до торгів в Секції строкового ринку.

3.5. Порядок внесення, додаткового внесення та повернення Внеску до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку визначається Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.

Стаття 4. Порядок використання Страхового та Резервного фондів.

4.1. Страховий та Резервний фонди використовуються Біржею для компенсації ризику втрати Біржею ліквідності під час виконання нею зобов'язань по перерахуванню грошових коштів Учасникам біржових торгів на строковому ринку (погашенню кредиторської заборгованості), що викликано наявністю зобов'язань по перерахуванню грошових коштів (загальною дебіторською заборгованістю) одного або декількох Учасників біржових торгів на строковому ринку перед Біржею.

4.2. У випадку непогашення Учасником біржових торгів на строковому ринку загальної дебіторської заборгованості у термін, встановлений Положенням, Біржа заліковує зобов'язання по перерахуванню грошових коштів, що складають загальну дебіторську заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею, з зобов'язанням Біржі по поверненню Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, що складають Внесок до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку.

4.2.1. Залік здійснюється на суму, що дорівнює мінімальному з двох значень: обсягу загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку та обсягу зобов'язань Біржі по поверненню Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, що складають Внесок до Страхового фонду зазначеного Учасника біржових торгів на строковому ринку.

4.2.2. За результатами такого заліку значення, яке обліковується Біржею на розділах грошового реєстру, відкритих для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, які мають загальну дебіторську заборгованість, збільшується, а значення, яке обліковується на відповідному розділі реєстру обліку Внеску до Страхового фонду, зменшується на обсяг зобов'язань, які припиняються заліком.

4.3. Якщо за результатами заліку, зазначеного в пункті 4.2. цієї статті, загальна дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку повністю не погашена за рахунок Внеску до Страхового фонду цього Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа починає використовувати грошові кошти Резервного фонду.

4.4. Якщо обсяг непогашеної загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку перевищує суму грошових коштів Резервного фонду, то Біржа компенсує ризик втрати ліквідності, що залишився, за рахунок використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку.

4.4.1. Використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку, здійснюється у рівних обсягах.

4.4.2. Використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду Учасників біржових торгів на строковому ринку, здійснюється шляхом використання

Біржею вказаних грошових коштів зі Страхового фонду з метою компенсації ризику втрат Біржею ліквідності.

4.4.3. Під час використання грошових коштів, що складають Внески до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, значення яке обліковується Біржею на відповідному розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, зменшується на суму використаних грошових коштів.

4.4.4. Біржа повідомляє Учасникам біржових торгів на строковому ринку про використання грошових коштів, що складають їх Внески до Страхового фонду, та про обсяг грошових коштів, що використані.

Стаття 5. Порядок відшкодування Страхового та Резервного фондів

5.1. Якщо після використання грошових коштів Страхового та/або Резервного фондів, які були викликані наявністю загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку, Учасник біржових торгів на строковому ринку – боржник, перераховує грошові кошти на рахунок Біржі з метою погашення зазначеної загальної дебіторської заборгованості, а Біржа відшкодовує грошові кошти цих фондів, у порядку, який є зворотним їх використанню.

5.2. Спочатку відшкодовуються Внески до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку.

5.2.1. Відшкодування Внеску до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку полягає в тому, що Біржа повертає Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошові кошти (які склали Внесок до Страхового фонду цього Учасника) та раніше були використані Біржею.

5.2.2. Під час відшкодування Внеску до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку значення, яке обліковується Біржею на відповідному розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду, збільшується на суму відшкодування.

5.2.3. Якщо загальна дебіторська заборгованість не була погашена Учасником біржових торгів на строковому ринку в повному обсязі, то відшкодування Внесків інших Учасників біржових торгів на строковому ринку здійснюється у рівних обсягах.

5.3. Після цього відшкодовуються кошти Резервного фонду.

Біржа збільшує обсяг вільних коштів Резервного фонду на суму, що дорівнює мінімальній з двох величин: суми грошових коштів, використаних з Резервного фонду на покриття дебіторської заборгованості Учасника торгів, та суми перерахованих грошових коштів, зменшеної на суму грошових коштів, яка була використана для відшкодування Внесків до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку.

5.4. В останню чергу відшкодовується Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку – боржника. При цьому значення, яке обліковується Біржею на відповідному розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, збільшується на суму, яка залишилась після відшкодування Резервного фонду та внесків інших Учасників торгів до Страхового фонду.

5.5. Якщо після використання коштів Резервного фонду загальна дебіторська заборгованість Учасника біржових торгів на строковому ринку визнається Біржею безнадійною заборгованістю відповідно до Податкового кодексу України, то Біржа встановлює значення, які дорівнюють нулю, що враховуються на розділах грошового

регістру, відкритого для обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів, що виникають між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, що мав загальну дебіторську заборгованість.

5.6. Якщо протягом 3 (трьох) робочих днів, наступних за днем використання Внесків до Страхового фонду інших Учасників біржових торгів на строковому ринку загальна дебіторська заборгованість не була погашена Учасником біржових торгів на строковому ринку – боржником, то Біржа направляє тим Учасникам біржових торгів на строковому ринку, у яких фактичний розмір Внеску до Страхового фонду став менш ніж встановлений розмір Внеску до Страхового фонду, повідомлення, яке містить вимогу про додаткове внесення коштів до Страхового фонду.

5.6.1. Учасники біржових торгів на строковому ринку зобов'язані протягом 3 (трьох) робочих днів, наступних за днем отримання повідомлення, зазначеного в пункті 5.6. цієї статті, додатково внести кошти до Страхового фонду до розміру Внеску до Страхового фонду, встановленого Біржею. Порядок внесення додаткових коштів в якості Внеску до Страхового фонду визначається Положенням.

Додаток 8
до Правил торгівлі в Секції строкового ринку
ПАТ «Українська біржа»

ПОРЯДОК ПРИМУСОВОГО ЗАКРИТТЯ ПОЗИЦІЙ

1. У випадку необхідності застосування до Учасника біржових торгів на строковому ринку процедури примусового закриття позицій, Біржа призупиняє доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується зазначена процедура, до Торгів в Секції строкового ринку.
2. Процедура примусового закриття позицій застосовується до Учасника біржових торгів на строковому ринку з метою:
  - 1) виконання невиконаної в строк, встановлений Положенням Маржинальної вимоги, або
  - 2) анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку.В першому випадку процедура примусового закриття здійснюється до моменту виконання зазначеної Маржинальної вимоги.
В другому випадку процедура примусового закриття здійснюється до припинення зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку за всім укладеними ним Строковими контрактами.
3. Під час примусового закриття позицій Біржа здійснює наступні дії:
  - 3.1. Виконує Опціони.
Опціон, за яким Учасник біржових торгів на строковому ринку є Утримувачем, може бути виконаний Біржею в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку, в ході найближчої клірингової сесії.
  - 3.2. Біржа змінює облік зобов'язань за Строковими контрактами на розділі реєстру обліку позицій, відкритих для обліку зобов'язань за Строковими контрактами по відношенню до Учасника біржових торгів на строковому ринку, таким чином, щоб за результатами зазначених змін провести залік зобов'язань за Строковими контрактами в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.
  - 3.3. Укладає Строкові контракти на торгах з іншими Учасниками біржових торгів на строковому ринку на підставі поданих ними Заявок в порядку, встановленому Правилами торгівлі в Секції строкового ринку Біржі.
4. Якщо дії, які були здійснені Біржею відповідно до пункту 3 цього Порядку, не привели до досягнення цілей примусового закриття позицій, то між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку виникають зобов'язання за Строковими контрактами, припинення (виконання) яких приведе до досягнення зазначених цілей.
Зазначені зобов'язання виникають між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку в ході найближчої клірингової сесії в порядку та на підставах, встановлених цим Порядком.
Зобов'язання за Строковим контрактом, які виникли між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку в ході процедури примусового закриття

позицій, є аналогічними зобов'язанням, що виникають в результаті укладання на торгах Біржі Строкового контракту з відповідними кодами (позначками) за відповідною ціною укладеного Строкового контракту.

Далі, з метою визначення обсягу зазначених зобов'язань, використовується поняття «Ціна укладання Строкового контракту».

- 4.1. Якщо під час проведення примусового закриття позицій Біржа уклала Строкові контракти на торгах, то обсяг зобов'язань за Строковими контрактами, що виникли між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, визначається Цінами укладання цих Строкових контрактів.
- 4.2. Якщо під час проведення примусового закриття позицій Біржа не вдалося укласти Строкові контракти на торгах, то між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, виникають зобов'язання за Строковими контрактами, Ціна укладання яких визначається таким чином:
  - якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями Продавця за Ф'ючерсним контрактом, то Ціна укладання Строкових контрактів дорівнює Верхньому ліміту коливання цін цього Ф'ючерсного контракту, встановленому в ході попередньої клірингової сесії;
  - якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями Покупця за Ф'ючерсним контрактом, то Ціна укладання Строкових контрактів дорівнює Нижньому ліміту коливання цін цього Ф'ючерсного контракту, встановленому в ході клірингової сесії;
  - якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями Підписчиком за Опціоном, то Ціна укладання Строкових контрактів визначається Біржею;
  - якщо зобов'язання Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, є зобов'язаннями Утримувача за Опціоном, то Ціна укладання Строкових контрактів дорівнює нулю.
- 4.3. Якщо під час проведення примусового закриття позицій Біржі не вдалося укласти Строкові контракти на торгах, то між Біржею та Учасниками біржових торгів на строковому ринку, до яких не застосовується процедура примусового закриття позицій, можуть виникнути зобов'язання за Строковими контрактами. Факт виникнення вказаних зобов'язань підтверджується включенням інформації про них в звіт, що надається Учасникам біржових торгів на строковому ринку Біржею відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
- 4.4. Зобов'язання за Строковим контрактом, що виникли між Біржею та Учасником біржових торгів на строковому ринку під час проведення процедури примусового закриття позицій, обліковуються на розділі реєстра обліку позицій, передбачених для обліку зобов'язань за Строковими контрактами, що виникають між Біржею та цим Учасником біржових торгів на строковому ринку. Порядок обліку та виконання (припинення) зазначених зобов'язань визначається Правилами торгівлі в Секції строкового ринку.

5. Учасник біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовується процедура примусового закриття позицій, зобов'язаний сплатити Біржі штраф в розмірі 5 (п'яти) біржових зборів за кожний Строковий контракт, зобов'язання за яким виникли в ході процедури примусового закриття позицій.
6. Якщо процедура примусового закриття позицій проводилась з метою виконання невиконаної Маржинальної вимоги, то після її завершення Біржа може поновити доступ Учасника біржових торгів на строковому ринку, до якого застосовувалась зазначена процедура, до торгів в Секції строкового ринку.

ПОРЯДОК
перерахування грошових коштів на рахунок та з рахунку Біржі

Стаття 1. Порядок перерахування грошових коштів на рахунок Біржі

- 1.1. З метою виконання зобов'язань Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо перерахування Біржі грошових коштів, в тому числі Внеску до Страхового фонду, а також з метою дотримання умов забезпечення зобов'язань за Строковими контрактами, яке є необхідним для укладання Строкових контрактів, визначених Положенням, Учасник біржових торгів на строковому ринку перераховує грошові кошти (у гривнях) на банківський рахунок Біржі. Цей банківський рахунок Біржа використовує виключно для операцій на строковому ринку.
Реквізити банківського рахунку Біржі публікуються на веб-сайті Біржі за адресою www.ux.ua
- 1.2. Під час перерахування грошових коштів на рахунок Біржі повинно бути вказано призначення платежу, яке повинно містити номер та дату Договору на проведення операцій на строковому ринку та код розділу грошового реєстру, на якому повинно бути враховано зобов'язання Біржі щодо повернення Учаснику біржових торгів на строковому ринку перерахованих грошових коштів.
Приклад призначення платежу : «Перерахування грошових коштів відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку, Договір №___ від ___. Код розділу грошового реєстру 1900001. Без ПДВ.»
- 1.3. Після зарахування грошових коштів на рахунок Біржі (реквізити якого опубліковані на веб-сайті Біржі відповідно до цієї статті), після ідентифікації розділу грошового реєстру, на якому повинні бути враховані зобов'язання щодо повернення зазначених грошових коштів (у порядку визначеному цією статтею), у Біржі виникає зобов'язання повернути зазначені грошові кошти Учаснику біржових торгів на строковому ринку.
- 1.4. Зазначене зобов'язання обліковується Біржею на розділі грошового реєстру з кодом, який визначений у призначенні платежу у платіжному дорученні на перерахування грошових коштів.
- 1.5. У випадку надходження грошових коштів на рахунок Біржі на підставі платіжного доручення, з неправильним або неповно зазначеним призначення платежу, відповідне платіжне доручення підлягає ручному обробленню.
- 1.6. Проведення ручного оброблення платіжного доручення на перерахування грошових коштів з неправильним або неповно зазначеним призначенням платежу, здійснюється в такому порядку:
  - 1) якщо за текстом про призначення платежу, зазначеному в платіжному дорученні, є можливість однозначно визначити код розділу грошового реєстру, на якому повинно бути враховане зобов'язання по поверненню грошових коштів, то зазначене зобов'язання враховується на такому розділі грошового реєстру;

- 2) якщо платником є Учасник біржових торгів на строковому ринку, то зобов'язання по поверненню грошових коштів враховується на основному розділі грошового реєстру, відкритого для обліку зобов'язань щодо перерахування грошових коштів, які виникають між таким Учасником біржових торгів на строковому ринку та Біржею;
  - 3) в інших випадках зобов'язання щодо повернення грошових коштів враховується на розділі грошового реєстру тільки після отримання належним чином оформленого платіжного доручення, яке містить правильне призначення платежу.
- 1.7. Правильне призначення платежу може бути доведене до Біржі двома способами:
- 1) шляхом подання платником в Банк платника належним чином оформленого листа з зазначенням правильного призначення платежу. В цьому випадку Банк платника передає зазначену інформацію в Банк, який обслуговує Біржу.
  - 2) шляхом подання належним чином оформленого листа безпосередньо на Біржу
- 1.8. У випадку подання листа безпосередньо на Біржу, платник повинен оформити лист на фірмовому бланку за підписами керівника та головного бухгалтера, засвідченими печаткою платника.
Якщо протягом 3 (трьох) робочих днів, наступних з дати зарахування грошових коштів на рахунок Біржі, платник не надасть відомості про правильне призначення платежу, то грошові кошти повертаються за реквізитами платника.

Стаття 2. Порядок перерахування грошових коштів з рахунку Біржі

- 2.1. Перерахування грошових коштів з рахунку Біржі з метою виконання зобов'язань Біржею щодо перерахування грошових коштів Учаснику біржових торгів на строковому ринку здійснюється Біржею, на підставі, наданої Учасником біржових торгів на строковому ринку Заяви про повернення грошових коштів.
- 2.2. Заява на повернення грошових коштів може бути подана на Біржу в паперовому вигляді за формою G02, яка передбачена в додатку № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку, або в електронній формі з використанням Робочої станції відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
- 2.3. В Заяві на повернення грошових коштів повинні бути вказані реквізити банківського рахунку Учасника біржових торгів на строковому ринку, на який повинні бути перераховані грошові кошти.
Зазначений рахунок повинен попередньо бути зареєстрований на Біржі.
Для реєстрації зазначеного рахунку Учасник біржових торгів на строковому ринку подає на Біржу Заяву для реєстрації рахунку для повернення грошових коштів за формою G01, яка передбачена в додатку № 1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
Біржа реєструє зазначений рахунок у термін протягом 1 (одного) Робочого дня з дати отримання Заяви на реєстрацію рахунку для повернення грошових коштів.
Біржа здійснює заходи, спрямовані на запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, отриманих злочинним шляхом, та на боротьбу з фінансуванням тероризму, відповідно до вимог законодавства України.

2.4. Заява на повернення грошових коштів виконується при виконанні наступних умов:

- 1) Учасник біржових торгів на строковому ринку, який подав Заяву на повернення грошових коштів, є власником зареєстрованого рахунку для повернення грошових коштів (реквізити якого зазначені в Заяві);
- 2) існує загальна кредиторська заборгованість Біржі перед Учасником біржових торгів на строковому ринку;
- 3) у Учасника біржових торгів на строковому ринку немає невиконаної Маржинальної вимоги;
- 4) повернення грошових коштів не призведе до виникнення у Учасника біржових торгів на строковому ринку Маржинальної вимоги та/або до виникнення загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку перед Біржею.

Порядок виставлення Маржинальних вимог Учаснику біржових торгів на строковому ринку та порядок визначення загальної кредиторської та загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку встановлений Положенням.

2.4.1. Для виконання Заяви Учасника біржових торгів на строковому ринку щодо повернення грошових коштів Біржа зменшує значення, яке обліковується на розділі грошового реєстру, зазначеному в Заяві, отримавши інформацію про це відповідно до Положення, Біржа направляє в Банк платіжне доручення на переказ грошових коштів, яке сформовано на підставі цієї Заяви.

Стаття 3. Порядок внесення Внесків до Страхового фонду

3.1. Внесення Внеску до Страхового фонду для отримання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку та додаткове внесення коштів до Страхового фонду відповідно до вимог Біржі, можливо здійснити двома способами:

- 1) шляхом перерахування грошових коштів на рахунок Біржі (у гривнях), відкритий в Банку;
- 2) шляхом змін в обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділі грошового реєстру та на розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду.

3.2. Реквізити рахунку Біржі для перерахування грошових коштів, в якості Внесків до Страхового фонду, публікуються на веб-сайті Біржі за адресою www.ux.ua.

3.3. При перерахуванні грошових коштів, що складають Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, на рахунок Біржі, повинно бути вказано призначення платежу, яке чітко визначає зазначені кошти, як Внесок до Страхового фонду та містить номер і дату Договору на проведення операцій на строковому ринку.

Приклад призначення платежу: «Перерахування Внеску до Страхового фонду відповідно до Правил торгівлі в Секції строкового ринку. Договір №__ від __.__.20__р. Без ПДВ».

3.4. Після зарахування грошових коштів, які становлять Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, на рахунок Біржі, у Біржі

виникає зобов'язання повернути Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошові кошти, які складають його Внесок до Страхового фонду.

Зазначене зобов'язання враховується Біржею у порядку, визначеному Правилами торгівлі в Секції строкового ринку, на розділі реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, відкритому для обліку зобов'язань Біржі щодо повернення грошових коштів, які складають Внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку.

- 3.5. Для зміни обліку зобов'язань щодо перерахування грошових коштів на розділі грошового реєстру та реєстру обліку Внесків до Страхового фонду, Учасник біржових торгів на строковому ринку має право подати на Біржу Заяву на перерахування грошових коштів до Страхового фонду по формі G05, яка передбачена додатком №1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку.
- 3.6. Зміна обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділі грошового реєстру та розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду здійснюється Біржею при виконанні умов, які є необхідними для перерахування грошових коштів з рахунку Біржі, визначених пунктом 2.4. цього Порядку.
- 3.7. При зміні обліку зобов'язань по перерахуванню грошових коштів на розділі грошового реєстру та розділі реєстра обліку Внесків до Страхового фонду, зобов'язання по перерахуванню грошових коштів знімаються Біржею з обліку розділу грошового реєстру та ставляться на облік на розділ реєстру обліку Внесків до Страхового фонду.

Стаття 4. Порядок повернення Внесків до Страхового фонду Учасникам біржових торгів на строковому ринку

- 4.1. Повернення Учаснику біржових торгів на строковому ринку грошових коштів, що складають його внесок до Страхового фонду, здійснюється Біржею на підставі Заяви на повернення внеску до Страхового фонду за формою G04, яка передбачена додатком №1 до Правил торгівлі в Секції строкового ринку, яка подана цим Учасником на Біржу.
- 4.2. В Заяві на повернення внеску до Страхового фонду вказуються реквізити банківського рахунку Учасника біржових торгів на строковому ринку, на який повинні бути перераховані зазначені грошові кошти.
Зазначений рахунок попередньо повинен бути зареєстрований на Біржі, в порядку, визначеному статтею 2 цього Порядку для реєстрації рахунку для повернення грошових коштів.
- 4.3. Заява на повернення Внеску до Страхового фонду виконується у випадку, якщо у Учасника біржових торгів на строковому ринку відсутня загальна дебіторська заборгованість перед Біржею та відсутня невиконана Маржинальна вимога, при умові що виконання Заяви не приведе до того, що фактичний розмір внеску Учасника біржових торгів на строковому ринку до Страхового фонду не буде меншим, ніж встановлений розмір Внеску до Страхового фонду.
Порядок виставлення Маржинальних вимог Учаснику біржових торгів на строковому ринку та порядок визначення наявності загальної дебіторської заборгованості Учасника біржових торгів на строковому ринку встановлений Положенням.

- 4.4. У випадку прийняття Біржею рішення про анулювання статусу Учасника біржових торгів на строковому ринку, повернення грошових коштів, що становлять внесок до Страхового фонду, здійснюється тільки при умові, що у Учасника біржових торгів на строковому ринку відсутні невиконанні (не припинені) зобов'язання за Строковими контрактами.
- 4.5. Під час повернення грошових коштів, що складають внесок до Страхового фонду Учасника біржових торгів на строковому ринку, Біржа зменшує значення, яке обліковується на відповідному розділі реєстра обліку внесків до Страхового фонду.